



สถาบันการสร้างชาติ
Nation-Building Institute



โครงการ

“สาโทมันเทศเพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาชัน”

NBI Cap-Corner Stone Project

โดยกลุ่มฮังการี (Hungary) EEC7

โครงการ สาโทมนต์เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน

นักศึกษากลุ่มอังการี

หลักสูตร นักบริหารระดับสูง เพื่อการสร้างชาติภาคตะวันออก

สถาบันการสร้างชาติ รุ่นที่ 7

พิมพ์ครั้งที่ 1/2568

เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร นักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติ

และเป็นทรัพย์สินของมูลนิธิสถาบันการสร้างชาติ

ขอสงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2558

ห้ามคัดลอก ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ หรือทำสำเนาข้อมูลในเอกสารฉบับนี้ ไม่ว่าในรูปแบบเอกสาร

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือรูปแบบอื่นใด รวมถึงห้ามมิให้นำไปเก็บไว้หรือดำเนินการใด ๆ

ไม่ว่าบางส่วนหรือทั้งหมดของหนังสือนี้โดยไม่ได้รับอนุญาต จากสถาบันการสร้างชาติ

จัดพิมพ์โดย

มูลนิธิสถาบันการสร้างชาติ

87/110 ซอยเอกมัย 3 ถนนสุขุมวิท 63 แขวงคลองตันเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

โทรศัพท์ 02-711-7474

www.nbi.in.th e-mail : info@nbi.in.th

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

โครงการ สาโทมนต์เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน.-- กรุงเทพฯ : มูลนิธิสถาบันการสร้างชาติ,
2568.

82 หน้า.

1. สุรา-ไทย. I. ชื่อเรื่อง.

641.21

ISBN 978-616-8256-52-7

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
ความนำ : การจัดทำโครงการวิชาการ Cap-Corner Stone	ข
คำนำ	ง
บทที่ 1 บทนำความสำคัญของประเด็นที่นำเสนอต่อการสร้างชาติ	1
บทที่ 2 สภาพปัจจุบันและความจำเป็นที่ต้องมีโครงการ และวัตถุประสงค์	5
บทที่ 3 แนวคิด (Ideation) : หลักคิด แนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
บทที่ 4 แนวคิด (Ideation) : การประยุกต์หลักคิดหรือทฤษฎี กับโจทย์โครงการ	19
บทที่ 5 การปฏิบัติ (Implementation) : การเลือกพื้นที่หรือ กลุ่มตัวอย่าง	24
บทที่ 6 การปฏิบัติ (Implementation) : กิจกรรมและงานสำคัญ ต่าง ๆ ในโครงการ	27
บทที่ 7 การปฏิบัติ (Implementation) : สถานการณ์ การดำเนินงาน ปัญหา และการแก้ไข	40
บทที่ 8 ผลกระทบ (Impact) ต่อกลุ่มเป้าหมาย	50
บทที่ 9 ผลกระทบ (Impact) ต่อภาพรวมนอกกลุ่มเป้าหมาย	52
บทที่ 10 ผลกระทบ (Impact) ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว	56
บทสรุปและข้อเสนอแนะ	58

บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	62
รายชื่อคณะผู้จัดทำ	68
แนะนำสถาบันการสร้างชาติและหลักสูตรนักบริหารระดับสูง เพื่อการสร้างชาติภาคตะวันออก EEC	69

บทคัดย่อ

ความสำคัญของวิสาหกิจชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจของชุมชนและเศรษฐกิจของประเทศอีกทั้งสร้างงานให้คนในชุมชน แต่วิสาหกิจชุมชนยังขาดการผลิต ผลิตภัณฑ์ สินค้า และบริการที่เป็นอัตลักษณ์มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองจึงทำให้ผลประกอบการมีกำไรสุทธิต่ำไม่สามารถสร้างความมั่นใจในรายได้ และไม่สามารถดึงดูดให้ผู้ร่วมลงทุนเพิ่ม เพื่อแก้ไขจุดอ่อนและพัฒนาการผลิต ผลิตภัณฑ์ สินค้า และการบริการให้เป็นที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ดังนั้นทางคณะผู้ศึกษาได้สร้างเกณฑ์การคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมเข้าร่วมโครงการ คณะผู้ศึกษาได้คัดเลือกวิสาหกิจชุมชนตาขันตั้งอยู่ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองเนื่องจากต้องการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีการปลูกมันเทศ อำเภอตาขัน ทางคณะผู้จัดทำจึงได้นำข้อมูลที่ได้มาเพื่อศึกษาต่อถึงความเป็นไปได้ของการแปรรูปมันเทศ และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง จึงได้ข้อสรุปในชื่อโครงการ “สาโหมันเทศ” กับชุมชนตาขัน

ความนำ

การจัดทำโครงการวิชาการ Cap-Corner Stone

โครงการ Cap-Corner Stone (CCS) มาจาก 2 คำคือโครงการ Cap-Capstone และ Corner Stone โดยที่ Capstone หมายถึงป้ายจารึกสุดท้ายที่แสดงความสง่างามของชีวิตที่คนรุ่นหลังจดจำผลงานชีวิตของผู้สร้างผลงาน ดังนั้น Capstone Project คือโครงการที่ทำแล้วเป็นที่จารึกจดจำส่วน Corner Stone หมายถึงหินก้อนเล็กที่อยู่ในตำแหน่งมุมและเป็นตัวยึดโยงโครงสร้างทั้งตึกไว้ด้วยกัน หินก้อนเล็ก แต่มีพลังยิ่งใหญ่ต่อทั้งตัวอาคาร ดังนั้นโครงการ Cap-Corner Stone คือโครงการขนาดเล็กที่ทำแล้วมีผลกระทบสูงหรือขยายผลต่อได้มากเป็นผลงานสำคัญที่จะทิ้งไว้ให้โลกจารึกจดจำ

Cap-Corner Stone Project เป็นโครงการที่นักศึกษาหลักสูตรนักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติภาคตะวันออก EEC ของสถาบันการสร้างชาติ แต่ละกลุ่มประเทศได้นำความรู้จากการศึกษาในหลักสูตรร่วมกับประสบการณ์ของตนตลอดชีวิตที่ผ่านมาใช้ประยุกต์ร่วมกันทำเป็นโครงการที่ลงมือในภาคปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม โดยเป็นโครงการขนาดเล็กแต่มีศักยภาพในการขยายผลมีประเด็นมุ่งเน้นที่แคบเจาะจงหากนักศึกษาเลือกโครงการได้เพียง 1 โครงการที่จะลงมือปฏิบัติการเพื่อช่วยให้ประเทศไทยก้าวหน้าอย่างมั่นคงยั่งยืน ช่วยพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือคุณภาพชีวิตของประชาชน

โครงการ CCS มีองค์ประกอบตามโมเดล 3I Innovation Model (Ideation-Implementation-Impact) ของ ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ โดยมีจุดมุ่งหมายของการนำเสนอแนวคิดใหม่ (New idea) ที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศหรือองค์กรในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเจาะจง (Specific issue) เป็นเรื่องที่มีผลเพื่อส่วนรวมเป็นโครงการที่นำไปปฏิบัติได้จริง (Implementation) แสดงให้เห็นการเชื่อมโยง และการประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้นำไปปฏิบัติได้ และวัดผล

กระทบเชิงสัมฤทธิ์ผลได้ (Impact) ทั้งนี้ นักศึกษาจะได้เรียบเรียงการดำเนินการทั้งหมดเป็นเอกสารวิชาการกลุ่ม ซึ่งเป็นผลงานวิชาการบนฐานการทดลอง ทดสอบลงมือปฏิบัติจริง ดังนั้น ข้อเสนอแนวคิดของกลุ่มในเอกสารวิชาการจึงเป็นสิ่งที่ปฏิบัติการได้ในโลกจริง

คำนำ

โครงการ “สาโหมันเทศ” กับชุมชนตาขันเป็นผลจากความร่วมมือและ
ศึกษาร่วมกันระหว่างคณะนักศึกษาลัทธิสุตรนักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติ
ภาคตะวันออก EEC (นสข.EEC) รุ่นที่ 7 กลุ่มฮังการี และคณะวิสาหกิจชุมชนตาขัน
ที่ได้นำความรู้ ความเข้าใจในการศึกษาในหลักสูตรและประสบการณ์การทำงาน
ของวิสาหกิจชุมชนมาประยุกต์และพัฒนาการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนตาขัน
ให้มีผลสัมฤทธิ์มากขึ้น สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์และต่อยอดได้ใน
อนาคต เอกสารวิชาการนี้ประกอบด้วย บทนำ สภาพปัจจุบัน แนวคิด (Ideation)
การปฏิบัติ (Implementation) ผลกระทบ (Impact) บทสรุปและข้อเสนอแนะ

คณะนักศึกษา นสข.EEC 7 กลุ่มฮังการี ขอขอบพระคุณ ศ.ดร.เกรียงศักดิ์
เจริญวงศ์ศักดิ์ ประธานสถาบันการสร้างชาติ ดร.สุรณี บิณทสันต์ อจ.ทวีชัย
เจริญเศรษฐศิลป์และคณะ ที่กรุณาวิพากษ์และให้คำแนะนำโครงเรื่อง ระเบียบ
วิธีการศึกษาและเนื้อหาประเด็นที่สำคัญที่ให้เป็นประโยชน์ต่อคณะนักศึกษาฯ กลุ่ม
ฮังการีเป็นอย่างสูง ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พาขวัญ ทองรักษ์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านสถานที่ดูงานที่โรงกลั่น
สุราพื้นบ้านที่อำเภอเต่างอย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และขอขอบคุณคณะ
วิสาหกิจชุมชนตาขันที่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินงานกิจกรรมตาม
แผนการดำเนินงานให้สำเร็จครบถ้วนตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มีร่วมกัน

คณะนักศึกษา นสข.EEC 7 กลุ่มฮังการีหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิชาการ
ชิ้นนี้จะให้ความรู้และเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่านไม่มากก็น้อย

บทที่ 1

บทนำ ความสำคัญของการประเด็นที่นำเสนอต่อการสร้างชาติ

1.1. ความสำคัญของการปลูกพืชประจำถิ่นอันเป็นอัตลักษณ์

คำว่า อัตลักษณ์ (อ่านว่า อัต-ตะ-ลัก) ประกอบด้วยคำว่า อัต (อัต-ตะ) ซึ่งหมายถึง ตน หรือ ตัวเอง กับ ลักษณะ ซึ่งหมายถึง สมบัติเฉพาะตัว คำว่า อัตลักษณ์ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า identity (อ่านว่า ไอ-เด็น-ติ-ตี้) หมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้ (ที่มา : บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐ เวลา ๗.๐๐-๗.๓๐ น.)

เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นจึงหมายถึง สินค้าเกษตรที่มีการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร รวมทั้งสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ดังนั้นความสำคัญของการปลูกพืช หรือ การทำเกษตรอันเป็นอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตามยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. 2561 - 2580) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นซึ่งครอบคลุมสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย สินค้าศิลปาชีพ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ รวมถึงสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และพืชผลเกษตร และผลไม้เขตร้อน โดยการนำจุดเด่นของอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง รวมทั้งสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีความโดดเด่นจากทำเลที่ตั้งในเขตร้อน และความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรของไทยในแต่ละพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ และนำมาผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีแนวทางพัฒนา ได้แก่

(1) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอถึงสินค้า

เกษตรนอกฤดูกาล ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

(2) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

(3) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และเพื่อการส่งออกไปยังตลาดโลก (ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการประกาศแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580). 2562, 18 เมษายน)

1.2. ประเด็นปัญหาในพื้นที่ชุมชน

ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีพื้นที่ประมาณ 36.66 ตารางกิโลเมตรหรือ 22,880 ไร่ 50% เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ปลูกข้าว ถั่ว มันเทศ และพืชเศรษฐกิจเช่น ยางพารา มังคุด เงาะทุเรียน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำระยองไหลผ่านพื้นที่และมีระบบชลประทานที่ดี สามารถทำการเพาะปลูกและการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ประชากร 80% ประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรมในฤดูกาลภายหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าว ซึ่งเป็นพืชเกษตรกรรมหลักแล้ว เกษตรกรก็จะลงมือปลูกมันเทศ อันเป็นพืชทางการเกษตรในลำดับรอง เพื่อสร้างรายได้ บำรุงดิน เพราะมันเทศเป็นพืชเกษตรที่ใช้น้ำน้อย จึงนิยมปลูกกันตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคมของทุกปีเป็นต้นไป และมีระยะเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตมันเทศในช่วงเดือนมีนาคมของทุกปีอีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองยังได้สนับสนุนให้จัดงาน “เทศกาลมันเทศและของดีบ้านฉันทำบลตาขัน” โดย ณ

ปัจจุบันปี พ.ศ.2567 ได้มีการจัดงานต่อเนื่องมาแล้ว 21 ปี เพื่ออนุรักษ์ไว้ให้ชนรุ่นหลังได้สืบทอดการปลูกมันเทศหนึ่งเดียวของจังหวัดระยองที่ยังหลงเหลืออยู่ และเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชประจำถิ่นอันเป็นอัตลักษณ์ของตำบลตาขัน เนื่องจากมันเทศเป็นพืชที่ใช้น้ำน้อยในการเจริญเติบโตและทนแล้ง การปลูกมันเทศจึงเป็นการเสริมรายได้ให้เกษตรกรหลังการทำนาข้าวของชาวตำบลตาขัน ซึ่งแต่ละปีมีรายได้จากการปลูกมันเทศมากกว่า 10 ล้านบาท อีกทั้งการจัดงานยังส่งเสริมให้ชาวบ้านได้ทำกิจกรรมร่วมกันปรึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคที่เป็นประโยชน์ในการเพิ่มผลผลิตของมันเทศอีกด้วย

สำหรับศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ บ้านหนองขนุน หมู่ที่ 7 ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองนำโดย นายบุญธรรม คชรินทร์ ปราชญ์ด้านการเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลตาขัน ได้น้อมนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ถ่ายทอดความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ผู้สนใจ โดยภายในศูนย์มีการปลูกผักสวนครัว พืชสมุนไพร แบบปลอดสารพิษ มีการเลี้ยงปลาน้ำจืด การเลี้ยงไก่ไข่อารมณ์ดี การเลี้ยงแพะแดง การผลิตสารชีวภาพ การเผาถ่าน การทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ และยังเป็นแหล่งเรียนรู้การเกษตรในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย ได้รวบรวมคนในชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมทั้งข้าราชการเกษียณ และกลุ่มสตรีชุมชนตาขัน มาเข้าร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพของพืชเกษตร รวมทั้งผลิตสินค้าแปรรูปทางการเกษตรเพื่อจำหน่าย และเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพให้กับคนในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างและพัฒนาอาชีพเกษตรกร สร้างรายได้ และสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง แต่ทั้งนี้ในการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์สินค้าจากมันเทศของชาวชุมชนตาขันยังพบปัญหาในหลาย ๆ เรื่อง ได้แก่

1. ปัญหาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมันเทศ ทำให้สร้างมูลค่าของสินค้าได้ไม่มากเพียงพอ และมีระยะเวลาคงอยู่ของสินค้าแปรรูปสั้น
2. ปัญหาด้านการขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดโอกาสในการเข้าถึงหน่วยงานอื่นเพื่อให้อยู่ช่วยสนับสนุน

3. ปัญหาด้านการต่อสู้อำนาจกับสินค้าเกษตรจากท้องถิ่นอื่น ๆ
4. ปัญหาด้านการสืบสานการปลูกมันเทศอันเป็นพืช อัตลักษณ์ของชุมชนตา
ชั้น ของคนรุ่นหลัง เพราะคนรุ่นหลังไม่เห็นคุณค่าของมันเทศ และอาจจะ
หายไปตามกาลเวลา

บทที่ 2

สภาพปัจจุบันและความจำเป็นที่ต้องมีโครงการ และวัตถุประสงค์

2.1. สภาพปัจจุบันและความจำเป็นที่ต้องมีโครงการ

จากแผนพัฒนาจังหวัดระยอง ปี พ.ศ. 2566 – พ.ศ. 2570 ได้มีปัจจัยที่สนับสนุนในด้านเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง โดยที่จังหวัดระยองอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีโครงการที่จะดำเนินการหลายโครงการ เช่น

1. การจัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มเติม จำนวน 6 แห่ง และเปลี่ยนแปลง เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 1 แห่ง ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยจังหวัดระยองมีพื้นที่ ให้จัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มเติม จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกิจการ อุตสาหกรรมรูปแบบนิคมอุตสาหกรรม 2 แห่ง เพื่อบริการอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ หุ่นยนต์ การบิน และโลจิสติกส์ และดิจิทัล และเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกิจการพิเศษ จำนวน 1 แห่ง เพื่อเป็นศูนย์ นวัตกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยีขั้นสูง

2. พัฒนาสนามบินอู่ตะเภาให้เป็นเมืองการบินภาคตะวันออก และ รถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน (ดอนเมือง สุวรรณภูมิ และอู่ตะเภา) คาดว่าจะเปิดให้บริการในปี 2568

3. แผนพัฒนาสินค้าเกษตรโครงการระเบียงผลไม้ภาคตะวันออก (Eastern Fruit Corridor: EFC) เป็นต้น

สำหรับมาตรการกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจจากภาครัฐนั้น ในด้านเกษตรกรรม ในพื้นที่จังหวัดระยองมีปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอต่อการเพาะปลูก รวมถึง การขับเคลื่อนงานตามนโยบายด้านการเกษตรที่ต่อเนื่อง เช่น ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ตลาดนำการผลิตมาตรการประกันรายได้เกษตรกร และ

แผนพัฒนาเกษตรใน EEC โดยพัฒนา 5 คลัสเตอร์ (ผลไม้ ประมง พืชสำหรับ Bio-based Product สร้างความเข้มแข็งให้อุตสาหกรรมชีวภาพ พืชสมุนไพรต่อยอดอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง และ High Valued Crops ปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกสู่พืชมูลค่าสูง)

ในด้านการท่องเที่ยวและการบริการ จังหวัดระยองมีความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวทั้งหาดทราย ทะเล เกาะต่าง ๆ ภูเขา น้ำตก สวนผลไม้ รวมทั้งอาหารทะเลที่สด สะอาด มีชายหาดยาวกว่า 100 กิโลเมตรมีเกาะเสม็ดที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างสูงนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาจังหวัดระยองได้อย่างสะดวกสบายทั้งทางน้ำ ทางบกและทางอากาศอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 179 กิโลเมตรการคมนาคมสะดวกสบายและยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อีกจำนวนมากจังหวัดระยองมีเทศกาลสำคัญๆ เกือบตลอดทั้งปี เช่นเทศกาลเที่ยวทะเลหาดบ้านเพ-เกาะเสม็ด ประเพณีทำบุญกลางทุ่ง งานทอดผ้าป่ากลางน้ำ งานลอยกระทงเมืองระยอง งานวัดสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช งานห่มผ้าพระเจดีย์กลางน้ำ งานประเพณีกีฬา-ชิมปลาทะเลหนึ่ง บ้านฉาง งานเทศกาลผลไม้และของดีเมืองระยอง งานวันสุนทรภู่ เป็นต้น

วิสัยทัศน์อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง “เมืองน่าอยู่ เกษตรก้าวหน้า อุตสาหกรรมสะอาด ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประชาชนมีความรู้คู่คุณธรรม” จากข้อมูลยุทธศาสตร์แผนพัฒนาอำเภอบ้านค่าย 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มีพันธกิจที่ต้องการส่งเสริม ดังนี้

1. ส่งเสริมประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี และมีสุขภาพดี
2. ส่งเสริมการเกษตรพอเพียง เกษตรพื้นบ้าน ควบคู่กับอุตสาหกรรม การเกษตร
3. ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อมลพิษ

4. ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมอำเภอและ
5. ส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
6. ป้องปรางค์เด็กและเยาวชนให้ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุขอื่น ๆ
7. ส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความอบอุ่นและเข้มแข็ง
8. พัฒนาแหล่งน้ำสะอาดให้ประชาชนดื่มและใช้อย่างเพียงพอ
9. ส่งเสริมการพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
10. ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถรองรับ ภารกิจต่าง ๆ ได้

จากข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นจุดที่ทำให้ นักศึกษา กลุ่มประเทศฮังการี รุ่นที่ 7 หลักสูตรนักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติภาค ตะวันออก ได้เล็งเห็นศักยภาพของชุมชนที่ตั้งอยู่ที่ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ บ้านหนองขุน หมู่ที่ 7 ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง นำโดย นาย บุญธรรม คชรินทร์ เห็นความร่วมแรงร่วมใจของชาวชุมชน และเล็งเห็นถึง ความสมบูรณ์ของพื้นที่เกษตรกรรมที่สามารถพัฒนาต่อยอดพืชเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่ง นั่นคือ “มันเทศ” และผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากมันเทศให้เป็นที่รู้จักว่าเป็นของดีของ ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อสืบสานวัฒนธรรมในการปลูก “มันเทศ” ให้กลายเป็นพืชอัตลักษณ์อีกชนิดหนึ่งของจังหวัดระยอง และการแปรรูป ผลิตภัณฑ์จากมันเทศเพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวชุมชนเพิ่มขึ้นได้

2.2. การประเมินศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนตำบลตาขัน

ในการส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตำบลตาขันทางคณะผู้จัดทำ โครงการได้ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและลงพื้นที่เพื่อประเมินชุมชนตาม องค์ประกอบชุมชนต้นแบบ 12 มิติ ได้ดังนี้

2.2.1 ลักษณะเด่น จุดแข็งวิสาหกิจชุมชนตาขันมีผู้นำที่เข้มแข็ง และเป็นนักพัฒนามีการต่อยอดทางความคิดเพื่อเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนตามแผนพัฒนาอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเกษตรกรรม ด้านสังคมเป็นผู้นำชุมชนที่ชาวชุมชนให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างดีสมาชิกชุมชนพึงร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ มีบุคลากรที่มีองค์ความรู้ทั้งทางภาครัฐ และภาคเอกชน เป็นการรวมกลุ่มกันของเพื่อมีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชน และใช้องค์ความรู้ที่แต่ละคนมีอยู่แล้วมาร่วมระดมความคิดเห็น และร่วมลงมือทำอย่างกระตือรือร้น

2.2.2. เอกลักษณ์ และศักยภาพ วิสาหกิจชุมชนตาขัน เป็นวิสาหกิจที่อยู่ในเขตพื้นที่ทำการเกษตร เพาะปลูกพืชทางการเกษตร เช่น ข้าว ถั่ว และมันเทศ อยู่แล้วแต่เดิม อีกทั้งความได้เปรียบในเรื่องของภูมิศาสตร์ที่เป็นแหล่งนำชลประทาน และดินดีมีความสมบูรณ์ จึงทำให้ผลผลิตทางการเกษตรอุดมสมบูรณ์และมีรสชาติอร่อย โดยเฉพาะมันเทศที่ให้ผลผลิตลูกใหญ่ และรสชาติหวานมัน ประกอบกับความรู้ความสามารถของชาวชุมชนตาขันที่มีการทำการเกษตรปลูกมันเทศเป็นพืชลำดับรองในระหว่างที่หมดฤดูการทำนาข้าวที่ได้รับการถ่ายทอดมานั้น ตั้งแต่บรรพบุรุษ จึงทำให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปลูกมันเทศที่ให้รสชาติอร่อย และมีคุณภาพ

2.2.3. จุดอ่อน ข้อจำกัด และปัญหาท้าทายเนื่องด้วยในแผนการพัฒนาจังหวัดระยอง และอำเภอบ้านค่าย ต่างวางแผนในการมุ่งเน้นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม และด้านเกษตรกรรม ไปในเชิงการปลูกผลไม้ เช่นทุเรียน มังคุด เงาะ เพราะเป็นที่นิยมของผู้บริโภค จึงทำให้การปลูกมันเทศไม่ได้รับความนิยมมากนัก และยังพื้นที่ส่วนใหญ่เริ่มจะพัฒนาไปสู่การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้นทำให้ประชาชนที่เคยประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมต่างผันตัวเองเข้าสู่การเป็นพนักงานทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้นจึงทำให้อาชีพเกษตรกรรมการปลูกมันเทศลด

2.2.1 ลักษณะเด่น จุดแข็งวิสาหกิจชุมชนตาขันมีผู้นำที่เข้มแข็ง และเป็นนักพัฒนามีการต่อยอดทางความคิดเพื่อเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนตามแผนพัฒนาอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเกษตรกรรม ด้านสังคมเป็นผู้นำชุมชนที่ชาวชุมชนให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างดีสมาชิกชุมชนพึงร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ มีบุคลากรที่มีองค์ความรู้ทั้งทางภาครัฐ และภาคเอกชน เป็นการรวมกลุ่มกันของเพื่อมีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชน และใช้องค์ความรู้ที่แต่ละคนมีอยู่แล้ว มาร่วมระดมความคิดเห็น และร่วมลงมือทำอย่างกระตือรือร้น

2.2.2. เอกลักษณ์ และศักยภาพ วิสาหกิจชุมชนตาขัน เป็นวิสาหกิจที่อยู่ในเขตพื้นที่ทำการเกษตร เพาะปลูกพืชทางการเกษตร เช่น ข้าว ถั่ว และมันเทศ อยู่แล้วแต่เดิม อีกทั้งความได้เปรียบในเรื่องของภูมิศาสตร์ที่เป็นแหล่งนำชลประทาน และดินดีมีความสมบูรณ์ จึงทำให้ผลผลิตทางการเกษตรอุดมสมบูรณ์ และมีรสชาติอร่อย โดยเฉพาะมันเทศที่ให้ผลผลิตลูกใหญ่ และรสชาติหวานมัน ประกอบกับความรู้ความสามารถของชาวชุมชนตาขันที่มีการทำการเกษตรปลูกมันเทศเป็นพืชลำดับรองในระหว่างที่หมดฤดูการทำนาข้าวที่ได้รับการถ่ายทอดมานั้น ตั้งแต่บรรพบุรุษ จึงทำให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปลูกมันเทศที่ให้รสชาติอร่อย และมีคุณภาพ

2.2.3. จุดอ่อน ข้อจำกัด และปัญหาท้าทายเนื่องด้วยในแผนการพัฒนา จังหวัดระยอง และอำเภอบ้านค่าย ต่างวางแผนในการมุ่งเน้นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม และด้านเกษตรกรรม ไปในเชิงการปลูกผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ เพราะเป็นที่นิยมของผู้บริโภค จึงทำให้การปลูกมันเทศไม่ได้รับความนิยมมากนัก และยังพื้นที่ส่วนใหญ่เริ่มจะพัฒนาไปสู่การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้นทำให้ประชาชนที่เคยประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมต่างผันตัวเองเข้าสู่การเป็นพนักงานทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้นจึงทำให้อาชีพเกษตรกรรมปลูกมันเทศลด

น้อยลง และอาจจะหายไปในที่สุด เพราะมองว่า เป็นอาชีพที่ได้รายได้น้อย และใช้แรงงานมากกว่า

ตลาดสินค้าประเภทมันเทศ จะขายแบบเป็นหัวมันเทศสด ซึ่งมีอายุในการเก็บรักษาสั้น และเน่าเสียได้ง่าย อีกทั้ง หลายพื้นที่ในประเทศไทยสามารถปลูกมันเทศ และนำมาขายแข่งขันกัน จึงทำให้ราคาของมันเทศไม่สูงพอที่ประชาชนจะหันมานิยมปลูกมันเทศ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากมันเทศไม่เป็นที่นิยมสำหรับผู้บริโภค และมีอายุในการเก็บรักษาเพื่อบริโภคสั้น เช่น การแปรรูปเป็นข้าวเกรียบจากมันเทศ การทำขนมหวานจากมันเทศ เป็นต้น ทำให้การรับประทานผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากมันเทศยังคงได้รับความนิยมบริโภคภายในครัวเรือนมากกว่า ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมันเทศยังคงจำกัดความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และไม่ได้รับการต่อยอดให้พัฒนาในรูปแบบที่สร้างมูลค่า และเก็บรักษาได้ยาวนาน หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดระยอง ยังคงเห็นความสำคัญของการปลูกมันเทศ หรือ การแปรรูปจากมันเทศน้อยเกินไป เลยไม่มีแผนในการผลักดันให้มันเทศเป็นพืชอัตลักษณ์ของตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

จากข้อจำกัดที่กล่าวมาข้างต้น ทางคณะผู้จัดทำกลุ่มประเทศฮังการี รุ่นที่ 7 หลักสูตรนักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติภาคตะวันออก ได้เล็งเห็นความสำคัญของเกษตรกรผู้ปลูกมันเทศ และมีความต้องการในการพัฒนาต่อยอดสินค้าแปรรูปประเภทมันเทศให้มีมูลค่าเทียบเท่าสินค้าสากล จึงมีความสนใจในการพัฒนาสินค้าประเภท “สาโทมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” ซึ่งเป็นการสืบทอดความรู้ในการทำสุราพื้นบ้านที่มีมาช้านานนับตั้งแต่มีการทำสุราพื้นบ้านตามประวัติศาสตร์ชาติไทย ประกอบกับการนำพืชทางการเกษตรของดีของตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มาต่อยอดให้มีการเก็บรักษาอายุของสินค้าให้ยาวนานขึ้น เพิ่มมูลค่าของพืชอัตลักษณ์ให้มีราคา เทียบเท่า ไวน์จากฝรั่งเศส สาเกจากญี่ปุ่น และมัทคอนลีจากเกาหลี เป็นต้น

2.3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่ออนุรักษ์มันเทศ พืชทางการเกษตรให้คงอยู่เป็นอัตลักษณ์ของชาวชุมชนตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง และเพื่ออนุรักษ์และสืบสานการทำสุราพื้นบ้านให้คงอยู่เป็นภูมิปัญญาของคนไทยสืบต่อไป
2. เพื่อพัฒนาสินค้า “สาโทมันเทศ” ให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล
3. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการแปรรูปมันเทศ
4. เพื่อใช้ประโยชน์จาก “มันเทศ” ที่ไม่ได้คุณภาพและจำหน่ายไม่ได้ ให้สามารถสร้างมูลค่าด้วยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากมันเทศ

บทที่ 3

แนวคิด (Ideation) : หลักคิด แนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาชุมชนสร้างชาติ เพื่อเป็นต้นแบบชุมชนที่ดีได้ดำเนินงานผ่านโครงการ “สาโทมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” ผ่านวิสาหกิจชุมชนตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ทางคณะผู้จัดทำโครงการ นักศึกษาหลักสูตรนักบริหาร ระดับสูงเพื่อการสร้างชาติ ภาคตะวันออก (นสข. EEC) รุ่นที่ 7 สถาบันการสร้างชาติ กลุ่มฮังการี สร้างการพัฒนาจากล่างขึ้นบนเพื่อให้คนในชุมชนได้รับการพัฒนาหลักคิดและได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นภายในชุมชน ขยายผลออกไปในวงกว้างสู่สังคม และประเทศชาติ ทางคณะผู้ดำเนินโครงการจึงได้ ทบทวน ศึกษากรอบหลักคิด แนวคิด และทฤษฎีดังต่อไปนี้

3.1. แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของมันเทศ

มันเทศมีสารเบตาแคโรทีน ซึ่งเป็นกลุ่มสารต้านอนุมูลอิสระที่พบได้ในผักและผลไม้ที่มีสีเหลือง เมื่อเข้าสู่ร่างกายแล้ว สารเบตาแคโรทีนจะแปรเปลี่ยนเป็นวิตามินเอ ซึ่งเป็นสารอาหารสำคัญที่ช่วยบำรุงสายตา กระตุ้นการทำงานของตัวรับแสงในดวงตา และยังมีแอนโทไซยานิน ที่ช่วยลดความเสี่ยงของเซลล์ที่ดวงตาอีกด้วย มันเทศอุดมไปด้วยสารต้านอนุมูลอิสระหลายชนิด หนึ่งในนั้นคือแคโรทีนอยด์ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า การรับประทานอาหารที่มีสารแคโรทีนอยด์ มีส่วนช่วยลดความเสี่ยงในการเป็นมะเร็งได้ หรือถ้าหากเป็นมันเทศสีม่วงจะมีแอนโทไซยานิน ที่มีส่วนลดโอกาสในการเป็นมะเร็งลำไส้ใหญ่ หรือมะเร็งทวารหนัก มันเทศมีไฟเบอร์ 2 ชนิด ได้แก่ ไฟเบอร์ชนิดที่ละลายน้ำได้ และไฟเบอร์ชนิดที่ละลายน้ำไม่ได้ โดยไฟเบอร์แบบละลายน้ำได้จะเข้าไปดูดซับน้ำในระบบทางเดินอาหาร ป้องกันอาการท้องผูก และเมื่อไฟเบอร์ทั้ง 2 ชนิด ได้เจอกับกลุ่มแบคทีเรียชั้นดีในลำไส้ ก็จะไปช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตสารประกอบชนิดกรดไขมันสายสั้น เพื่อเป็นพลังงานในลำไส้ ทำให้ลำไส้แข็งแรง ย่อยอาหาร และดูดซึมสารอาหารได้ดีขึ้น

แม้ว่ามันเทศอาจจะเป็นอาหารจำพวกแป้ง หรือคาร์โบไฮเดรต และเป็นอาหารที่มีเส้นใยอาหารมาก ซึ่งเมื่อเข้าสู่ร่างกายแล้วจะทำให้การเผาผลาญแป้งได้ช้าลงเมื่อคาร์โบไฮเดรตเผาผลาญได้ช้าลงระดับน้ำตาลกลูโคสในเลือดก็จะลดลงไปด้วย การกินมันเทศจึงมีส่วนช่วยป้องกันความเสี่ยงของระดับน้ำตาลในเลือดสูงได้ มันเทศเป็นอีกหนึ่งอาหารที่อุดมไปด้วยสารโพแทสเซียม มันเทศอบแค่เพียงหนึ่งถ้วย ให้สารโพแทสเซียมมากถึง 950 มิลลิกรัม ซึ่งมากกว่าสารโพแทสเซียมในกล้วยถึงสองเท่า ซึ่งจะช่วยให้เข้าไปช่วยขยายหลอดเลือด และกำจัดเอาโซเดียมกับของเหลวส่วนเกินออกจากร่างกาย ทำให้ระบบไหลเวียนเลือดทำงานได้ดีขึ้น ลดความเสี่ยงของความดันโลหิตสูง

ข้อควรระวังในการกินมันเทศ ผู้ที่มีอาการแพ้มันเทศควรหลีกเลี่ยงผักชนิดนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้อาการแพ้กำเริบ มากไปกว่านั้นมันเทศยังมีสารออกซาเลต ที่เพิ่มความเสี่ยงในการเป็นนิ่วในไต ผู้ที่เป็นโรคนิ่วในไต หรือมีความเสี่ยงจะเป็นนิ่วในไต ควรระมัดระวัง และรับประทานมันเทศในปริมาณที่เหมาะสม

3.2. แนวคิดเรื่องประโยชน์ของสาโท (สุราพื้นบ้าน)

ประโยชน์จากการดื่มสาโท สาโทเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้จากการหมักข้าวเหนียวหนึ่งกับลูกแป้งที่มีเชื้อยีสต์และราในปริมาณที่เหมาะสมกับสมุนไพร เพื่อให้เกิดแอลกอฮอล์และได้เครื่องดื่มรสชาติหวานหอม และมีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เกิน 10-15% การดื่มสาโทนอกจากจะหอม หวาน อร่อยแล้ว ยังให้ประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกายจากสารสำคัญที่ได้จากการหมักสาโท นั่นคือ

1. เอทานอล (Ethanol) หรือ เอทิลแอลกอฮอล์ที่ได้จากการหมักสาโทมีประโยชน์ต่อร่างกายหากเราทานอย่างพอตินั้นคือประมาณ 1 แก้วต่อวัน

โรคหลอดเลือดหัวใจ แอลกอฮอล์ช่วยเพิ่มระดับคอเลสเตอรอลชนิด high-density lipoprotein (HDL) ซึ่งเป็นไขมันดีที่ทำหน้าที่กำจัดคอเลสเตอรอล หรือ

ไขมันชนิดไม่ดีที่เกาะหลอดเลือด และเป็นการช่วยลดระดับความเสี่ยงโรคหลอดเลือดหัวใจลดการเกิดลิ่มเลือด เนื่องจากแอลกอฮอล์ช่วยลดการแข็งตัวของเลือด จึงช่วยลดความเสี่ยงจากการเกิดลิ่มเลือดอุดตันด้วยลดการอักเสบ เพราะแอลกอฮอล์จะไปลดระดับโปรตีนที่มีผลต่อการอักเสบของเซลล์ ทำให้การอักเสบเซลล์ร่างกายลดน้อยลง

เบาหวาน การดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณเล็กน้อยจะไม่ส่งผลต่อระดับน้ำตาลในเลือด ซึ่งนับว่าเป็นข้อดีของผู้ที่เป็นโรคเบาหวาน แต่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมถึงสาโทก็ต้องระวังน้ำตาลที่ใช้ปรุงแต่งรสชาติ ซึ่งมีผลอย่างมากต่อระดับน้ำตาลในเลือดเพิ่มการเมตาบอลิซึม นั่นคือช่วยให้ร่างกายเผาผลาญพลังงานได้มากขึ้น เนื่องจากแอลกอฮอล์เลือดไหลเวียนและสูบฉีดดีขึ้น

ลดความเครียด การจิบแอลกอฮอล์นิดๆ จะช่วยให้เราลดหรือลืมความเครียดได้ชั่วคราว เพราะแอลกอฮอล์จะลดการหลั่งฮอร์โมนคอร์ติซอล ซึ่งเป็นฮอร์โมนที่หลั่งในตอนที่เรากำลังเครียด แต่ในขณะเดียวกันความเครียดนี้จะถูกยืดออกไปอีก

2. กรดอินทรีย์ (Organic acid) เช่น Citric acid, Lactic acid ที่ได้จาก การหมักข้าว จะให้รสชาติสดชื่นเฉพาะตัวและช่วยให้ระบบการย่อยอาหารดีขึ้น จึงเป็นการช่วยให้เราได้รับสารอาหารที่ทานครบถ้วนมากขึ้น

3. Lactic acid bacteria ที่เป็นแบคทีเรียในลูกแป้งมีสมบัติเป็น Probiotic หรือเป็นแบคทีเรียที่ดีต่อการทำงานของลำไส้ ช่วยยับยั้งการเจริญของแบคทีเรียที่อาจก่อให้เกิดโรคในลำไส้ใหญ่ ช่วยป้องกันอาการท้องเสียและช่วยให้เราดูดซึมอาหารได้ดียิ่งขึ้น

3.3. หลักการ “อารยาวิวัฒน์”

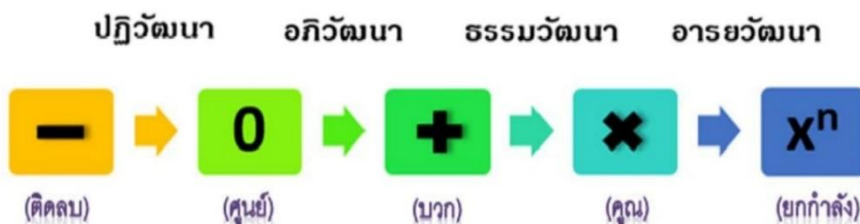
ในการสร้างชาติเรื่องต่าง ๆ จึงอยู่ภายใต้กระบวนการ “อารยาวิวัฒน์” ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ ปฏิวัตนะ อภิวัตนะ ธรรมวัตนะ และ อารยาวิวัตนะ

ระยะที่ 1 ปฏิวัตนะ คือ การแก้ปัญหาที่มีอยู่ เพื่อให้ปัญหาหมดไปจากติดลบเป็นศูนย์ (จาก - เป็น 0) เมื่อคน ระบบ และบริบทใดมีปัญหาจัดการเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้กลับเข้าสู่ภาวะปกติจนปัญหาหมดไป

ระยะที่ 2 อภิวัตนะ คือ การทำให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น (จาก 0 เป็น +) ทั้งคน ระบบ และบริบท เพื่อให้ไม่เพียงปลดปล่อยปัญหา แต่ให้อยู่ในสภาพที่ดี หรือเป็นบวกนั่นเอง

ระยะที่ 3 ธรรมวัตนะ คือ การทำให้เจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนและครบถ้วน ทั้งคน ระบบ และบริบท โดยใช้คุณธรรมความถูกต้องดีงามเป็นตัวกำกับ จนผลดีเกิดผลทวีคูณ (จาก + เป็น $\times$)

ระยะที่ 4 อารยวัตนะ คือ การทำให้เกิดการทวีคูณความเจริญรุ่งเรืองที่ยั่งยืน ครบถ้วน ทั้งคน ระบบ และบริบทให้เกิดความมั่นคงยั่งยืน (จาก $\times$ เป็นยกกำลัง)



ภาพที่ 1 กระบวนการอารยาวิวัฒน์

3.4. ทฤษฎีหลักหมุด ดร.แดน แคนดู (Pivot Theory-Five Foundation Pillars of Country Development)

ทฤษฎีหลักหมุดมีแนวคิดว่าการคิดและดำเนินการในเรื่องใด ๆ จะต้องมีความสอดคล้อง (Congruent) ตลอดทาง ตั้งแต่ระดับนามธรรมไปจนถึงรูปธรรม หรือตั้งแต่หลักปรัชญาไปสู่หลักคิด หลักวิชา หลักการ จนถึงหลักปฏิบัติ ที่สอดคล้องกัน

หลักปรัชญาที่ถูกต้องดีงามมักเกิดจากการคิดใคร่ครวญมาแล้วอย่างตกผลึก เป็นความเชื่อที่เป็นรากฐานความคิดหลักปรัชญาจะนำมาเป็นหลักคิดหรือกรอบความคิดรวบยอดที่ใช้เป็นหลักชี้้นำในการพิจารณาประเมิน วินิจฉัย และตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาที่ยึดมั่นไว้การพัฒนาเป็นหลักวิชา หรือองค์ความรู้ที่จัดระบบแล้วสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้ และย่อยลงมาเป็นหลักการ หรือภาพกว้าง ๆ ที่ครอบคลุมหลักปฏิบัติทั้งหมดทำหน้าที่เป็นตัวกำกับทิศทางการดำเนินการในเรื่องนั้น หลักการที่ดีจะช่วยให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายได้เพราะจะประยุกต์เป็นหลักปฏิบัติที่มีความเป็นรูปธรรม และเฉพาะเจาะจงกับเรื่องย่อย ๆ แต่ละเรื่องได้อย่างเหมาะสม



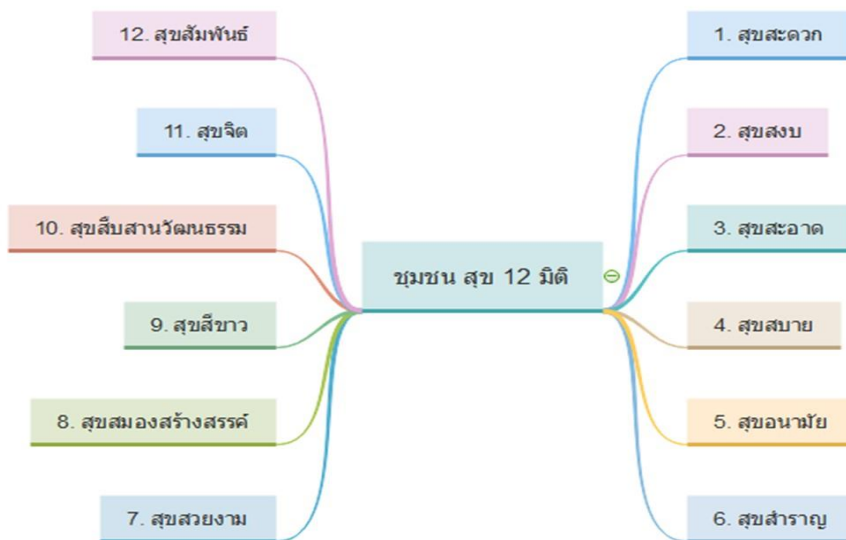
ภาพที่ 2 ภาพหลักการทฤษฎีหลักหมุด ดร.แดน แคนดู

3.5. หลักการพัฒนาชุมชนสร้างชาติ

องค์ประกอบชุมชนสร้างชาติต้นแบบ 12 มิติ เพื่อใช้เป็นแนวทางและเป้าหมายของการสร้างชุมชนสร้างชาติต้นแบบ ดังนี้

1. ชุมชนสุขสะดวก หมายถึง ชุมชนที่มีการพัฒนาการเดินทางสะดวก ปลอดภัย รองรับคนทุกประเภท
2. ชุมชนสุขสงบ หมายถึง ชุมชนที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปลอดภัยจากอาชญากรรมและภัยพิบัติต่าง ๆ
3. ชุมชนสุขสะอาด หมายถึง ชุมชนที่มีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ (เช่น จัดการขยะ น้ำเสีย ฝุ่น มลพิษ ฯลฯ) เป็นชุมชนที่สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขลักษณะ
4. ชุมชนสุขสบาย หมายถึง ชุมชนที่ชาวชุมชนมีงานทำ มีรายได้เพียงพอ ไม่ขัดสน และเป็นชุมชนที่พึ่งพาตนเองในปัจจุบันอยู่รอดได้
5. ชุมชนสุขอนามัย หมายถึง ชุมชนที่คนในชุมชนมีสุขภาพแข็งแรง ห่างไกลโรคร้าย บริการสาธารณสุขทั่วถึง มีคุณภาพ
6. ชุมชนสุขสำราญ หมายถึง ชุมชนที่มีสถานที่และชาวชุมชนได้พักผ่อนหย่อนใจ ได้ทำกิจกรรมที่ชื่นชอบ ได้ปลดปล่อยศักยภาพ มีแหล่งนันทนาการ สถานที่พักผ่อน และทำกิจกรรมสำหรับคนทุกกลุ่มต่าง ๆ
7. ชุมชนสุขสวยงาม หมายถึง ชุมชนที่มีภูมิทัศน์และทัศนียภาพที่สวยงาม ได้สัมผัสและชื่นชมความงดงามของสภาพแวดล้อมในชุมชน
8. ชุมชนสุขสมองสร้างสรรค์ หมายถึง ชุมชนที่เข้าถึงการเรียนรู้ สะดวกทั้งการเรียนรู้ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย มีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ตลอดชีวิต

9. ชุมชนสุขสีขาว หมายถึง ชุมชนที่มีการบริหารจัดการชุมชนแบบมีธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชน
10. ชุมชนสุขสืบสานวัฒนธรรม หมายถึง ชุมชนที่ร่วมกันอนุรักษ์ สืบสานและต่อยอดวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชนให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
11. ชุมชนสุขสัมพันธ์ หมายถึง ชุมชนที่สมาชิกในชุมชนมีความเป็นพี่เป็นน้อง มีความผูกพันใกล้ชิด มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีน้ำใจ ช่วยเหลือกันโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
12. ชุมชนสุขจิต หมายถึง ชุมชนที่สมาชิกในชุมชนดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมายเชิงอุดมการณ์ และให้ความสำคัญกับการสร้างชาติ



ภาพที่ 3 ภาพหลักการพัฒนาชุมชนสร้างชาติ สุข 12 มิติ

บทที่ 4

แนวคิด (Ideation) : การประยุกต์หลักคิดหรือทฤษฎีกับโจทย์โครงการ

โครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” ทางคณะผู้จัดทำโครงการ ได้นำแนวคิดและทฤษฎีมาเป็นกรอบหลักคิดในการประยุกต์ใช้ในการดำเนินการในโครงการ วิสาหกิจชุมชนตาขัน ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ดังนี้

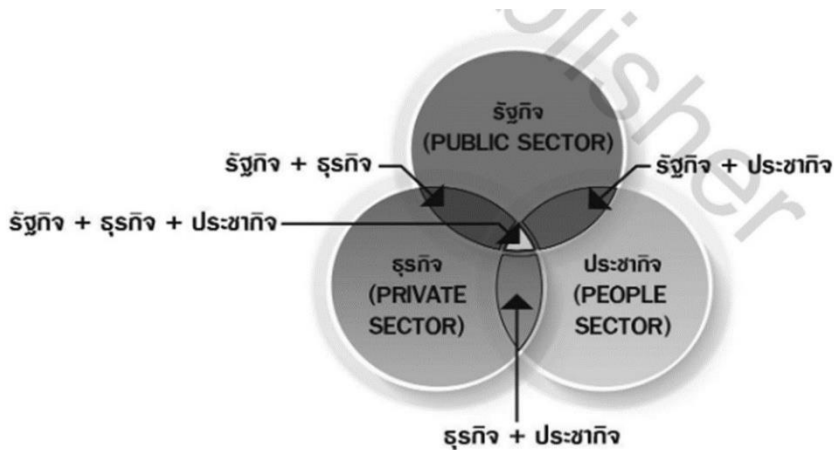
4.1. โมเดลธุรกิจ

โดยในการดำเนินงานด้วยโมเดลธุรกิจนั้นเป็นการร่วมมือกันจาก 3 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐกิจ ภาคธุรกิจ และภาคประชากิจ โดยแบ่งเป็นคณะต่าง ๆ ดังนี้

ภาครัฐกิจ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ภาคธุรกิจ ได้แก่ สมาชิกในกลุ่มประเทศฮังการี รุ่นที่ 7 หลักสูตรนักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติภาคตะวันออก ที่มาจากการรวมตัวของผู้ประกอบการธุรกิจในจังหวัดระยอง

ภาคประชากิจ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง



ภาพที่ 4 ภาพโมเดลตรีกิจ

4.2. หลักคิดการพัฒนาชุมชนสร้างชาติ สุข 12 มิติ

หลักคิดในการพัฒนาชุมชนสร้างชาติ 12 มิติของโครงการ “สาโท มั่นเทคน เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” นั้น เกิดขึ้นมาจากการลงพื้นที่ในการสำรวจชุมชน แล้วพบว่า

4.2.1. ชุมชนสุขสะดวก คือ วิสาหกิจชุมชนตาขันมีการเดินทางไปยังชุมชนที่สะดวกห่างจากเมืองระยองประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นแหล่งชุมชนถนนเส้นหลัก 4 เลน และไม่ยากต่อการเดินทางมีสถานที่เรียนรู้ และมีที่จอดรถกว้างใหญ่จอดรถได้หลายคัน

4.2.2. ชุมชนสุขสงบ คือ วิสาหกิจชุมชนตาขันมีการดูแลชุมชนโดยผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง และชาวบ้านรู้จักมักจี่กันเป็นอย่างดีคนในชุมชนต่างรู้จักและคุ้นเคยกันมักจะมาร่วมมือร่วมใจกันทำงานเสมอเมื่อมีการร้องขอพื้นที่ของชุมชนก็เป็นบริเวณบ้านพักของผู้นำชุมชนเองที่มีความสะอาด ปลอดภัย

4.2.3. ชุมชนสุขสะอาด คือ วิสาหกิจชุมชนตาขันมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี เนื่องจากล้อมรอบไปด้วยแนวเส้นทางชลประทานทางหน่วยงานของภาครัฐกิจ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลตาขันได้มีการลอกคลอง กำจัดขยะ และเศษวัชพืช กันสม่ำเสมอ เพื่อให้แหล่งน้ำรอบชุมชนมีความใสสะอาดชาวชุมชนช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดไม่ทิ้งขยะจนเกิดมลพิษ และชาวชุมชนต่างช่วยกันรักษาดูแล บริเวณบ้านของตนให้น่าอยู่ตลอดเวลา

4.2.4. ชุมชนสุขอนามัย คือ วิสาหกิจชุมชนตาขันเป็นการรวมตัวกันของ เกษตรกร และผู้ใช้ชีวิตหลังเกษียณแต่ผู้คนในชุมชนยังมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และยังสนใจใส่ใจในสุขภาพที่ดีรวมทั้งการทำให้มี สาธารณูปโภคต่าง ๆ ทั้งโรงพยาบาล อนามัย ก็ใกล้ชิดแวดล้อมไปด้วยโรงพยาบาล ที่เดินทางไม่ได้จากชุมชนมากนัก

4.2.5. ชุมชนสุขสำราญ คือ วิสาหกิจชุมชนตาขันเป็นชุมชนที่ชาวชุมชนมา รวมตัวกันทำกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ และมีกิจกรรมชุมชนที่ทำให้ชาวชุมชนมา รวมตัวกัน เช่น เทศกาล “งานวันมันเทศ และของดีบ้านฉัน” ได้ร่วมกันลงแขกปลูก มันเทศ ร้องรำทำเพลง ทำอาหารแข่งขันกัน และร่วมรับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น

4.2.6. ชุมชนสุขสวยงาม คือ วิสาหกิจชุมชนตาขันแวดล้อมไปด้วยพื้นที่ เกษตรกรรม มีสวนผลไม้ สวนยาง นาข้าว เป็นพื้นที่ที่มีภูมิทัศน์สวยงามอุดม สมบูรณ์ สภาพแวดล้อมภายในชุมชนก็สวยงามเพราะชาวชุมชนช่วยกันดูแลรักษา

4.2.7. ชุมชนสุขสัมพันธ์ คือ วิสาหกิจชุมชนตาขันเป็นการรวมกลุ่มกันของ ชาวชุมชนที่มีความเป็นพี่เป็นน้องกันชาวชุมชนต่างรู้จักกันเป็นอย่างดีมีความผูกพัน ใกล้ชิดกันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ เมื่อมีโครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” เกิดขึ้นยังจะช่วยมีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนสร้างชาติให้ครบถ้วนทั้ง 12 มิติ โดยเพิ่มเติมอีก 5 มิติ ดังนี้

4.2.8. ชุมชนสุขสบาย คือ โครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” จะทำให้ วิสาหกิจชุมชนตาขัน มีอาชีพเพิ่มขึ้นจากผลผลิตที่มาจากพืชอัตลักษณ์ของชุมชน คือ มันเทศ นำมาแปรรูปให้มีอายุนานขึ้น สร้างรายได้เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตัวเองได้

4.2.9. ชุมชนสุขสมองสร้างสรรค์ คือ โครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” เป็นการนำภูมิปัญญาการถนอมอาหารที่กำลังจะหายไปของชาวไทยกลับมาใช้ประยุกต์กับพืชท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวตาขันเองโดยการใช้มันเทศที่เหลือจากการจำหน่ายแบบผลสดแล้วเพื่อไม่ให้เหลือทิ้งสามารถนำมาขึ้นและแปรรูปเป็นสาโได้เก็บได้เป็นระยะเวลานานถือเป็นการสร้างสรรค์ให้สิ่งที่มีอยู่แล้วใช้ประโยชน์ได้สูงสุด

4.2.10. ชุมชนสุขสืบสานวัฒนธรรม คือ โครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” โดยกลุ่มประเทศฮังการี รุ่นที่ 7 นอกจากจะช่วยชาวชุมชนพัฒนาองค์ความรู้ในการถนอมอาหารคือมันเทศแล้วจะมีส่วนในการเข้าช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่นการบริหารวิสาหกิจชุมชนให้มีธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ และให้การรวมตัวกันของชุมชนยั่งยืน สมาชิกของชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนของตนเองต่อไป

4.2.11. ชุมชนสุขสืบสานวัฒนธรรม คือ การปลูกมันเทศของชาวชุมชนตาขัน มีมาอย่างยาวนาน และชุมชนนี้เป็นชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์มันเทศเป็นพืชที่ใช้น้ำน้อยแต่ยังคงให้รสชาติที่หวานเป็นเอกลักษณ์จนกระทั่งมีการสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามโครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน”

จึงต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบสานและต่อยอดวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชนให้อยู่ยั่งยืนสืบต่อไป

4.2.12. ชุมชนสุขจิต คือปัจจุบันชาวชุมชนตาขันต่างละทิ้งอาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะการปลูกมันเทศมุ่งหน้าเข้าสู่สังคมแบบอุตสาหกรรมทำให้ชาวชุมชนที่ยังคงปลูกมันเทศเป็นส่วนน้อย และเป็นผู้สูงวัย หากโครงการสามารถต่อยอดผลิตภัณฑ์โดยมุ่งเน้นการแปรรูปมันเทศเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่มันเทศได้จะทำให้ชาวชุมชนหันกลับมาปลูกมันเทศเพิ่มมากขึ้น และมีเป้าหมายที่จะทำให้มันเทศเป็นพืชอัตลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักในระดับประเทศ และระดับโลก และมีเป้าหมายว่าจะให้สาโทมันเทศสามารถให้บริการบนโต๊ะอาหารในระดับโลกได้

4.3. แนวคิดการพัฒนา “อารยาภิวัฒน์”

จากการได้เข้าประเมินชุมชน และสำรวจทรัพยากรที่มีภายในชุมชน วิสาหกิจชุมชนตาขันสามารถพัฒนาชุมชนได้ตามหลักแนวคิดการพัฒนา “อารยาภิวัฒน์” โดยชุมชนตาขันนั้นเป็นชุมชนที่พัฒนาขึ้นแล้วในระยะที่ 2 ซึ่งเป็นชุมชนอภีวัฒน์ คือการทำให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นได้จาก 0 เป็น + ทั้งคน ระบบ และบริบท เพื่อให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้นจนไปถึงการพัฒนาในระยะที่ 3 และ 4 ได้ตามลำดับจนถึงขั้นยากำลัง และการสร้างชาตินี้ไม่ใช่เป็นเพียงภาระของภาครัฐเป็นของทุกคนที่ต้องร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาในทุกภาคส่วน

บทที่ 5

การปฏิบัติ (Implementation) : การเลือกพื้นที่หรือกลุ่มตัวอย่าง

โครงการสาโทมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขันเป็นการคัดเลือกพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างจากการใช้เครื่องมือ SWOT Analysis มาใช้ในการประกอบการตัดสินใจของกลุ่มประเทศฮังการี โดยการประเมินวิสาหกิจชุมชนตาขัน ดังนี้

จุดแข็ง หรือ Strengths ภายในชุมชนวิสาหกิจชุมชนตาขัน เป็นองค์กรที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐกิจอันได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลตาขัน เป็นองค์กรที่มีหน่วยงานภาครัฐให้ความสนใจทั้งภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรมมีการสร้างโรงเรียนที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีการอบรมความรู้ให้ชาวชุมชนตลอดเวลา มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกที่มีองค์ความรู้หลากหลายศาสตร์ ทั้งวิชาการ และภาคปฏิบัติการ สมาชิกในชุมชนต่างมีความรักใคร่กลมเกลียวกัน พร้อมทั้งจะเรียนรู้ และร่วมมือกันในกิจกรรมของชุมชน และร่วมมือกันด้วยความสนุกสนาน มีสถานที่ในการเรียนรู้ที่อ่านวนความสะดวก และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ใกล้กับชาวชุมชนตาขัน การเดินทางสะดวกสบาย มีพืชเศรษฐกิจที่มีคุณค่าหลากหลาย เหมาะแก่การนำมาวิจัย พัฒนาเพื่อต่อยอดให้เป็นผลิตภัณฑ์ประจำท้องถิ่นได้ เช่น ข้าว มันเทศ ถั่ว

จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ หรือ Weaknesses ภายในชุมชนวิสาหกิจชุมชนตาขันแม้จะมีความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กล่าวมาข้างต้น แต่ยังมีจุดอ่อนในด้านของภาคธุรกิจ หรือ ยังขาดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีความ

หลากหลาย และหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาให้ความรู้ยังมาแค่เพียงชั่วคราว และไม่ต่อเนื่องจนพัฒนาให้ยั่งยืนได้ ชาวชุมชนยังขาดความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ด้านอาหาร เช่นการถนอมอาหาร ให้เพิ่มมูลค่า และการเก็บรักษา รวมทั้งการจำหน่ายให้มีราคาสูงขึ้น เหมาะสมกับราคตลาด

โอกาส หรือ Opportunities ที่เป็นปัจจัยภายนอกความได้เปรียบของชุมชนตาดำคือ การที่อยู่ใกล้กับอำเภอเมืองระยองการเดินทางสะดวก และรายล้อมไปด้วยโรงงานอุตสาหกรรมที่มักจะเล็งเห็นประโยชน์ในการกิจกรรม CSR หรือ Corporate Social Responsibility หรือที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า คือการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมขององค์กร จึงเป็นโอกาสในการนำเงินรายได้เข้ามาเพื่อพัฒนาชุมชนจำนวนมากจังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่อยู่ในแผนการพัฒนาจังหวัดระยอง ปี พ.ศ. 2566 – พ.ศ. 2570 ได้มีปัจจัยที่สนับสนุนในด้านเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง โดยที่จังหวัดระยองอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มูลค่าการลงทุนในพื้นที่จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจมากมายมหาศาล และการเข้าช่วยเหลือชุมชน จึงมีโอกาสมากกว่าที่อื่น ๆ ความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดระยองทั้งภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาตลอดเวลา หากสามารถผลิตสินค้าจากสินค้าพื้นถิ่นให้มีชื่อเสียงน่าจะเป็นที่ยอมรับและรู้จักโดยง่ายกว่า รวมทั้งความนิยมในการบริโภคสินค้าสิ้นเปลือง เช่น สุรา สาโท จะทำให้มีโอกาสสร้างรายได้ กลับสู่ชุมชนมากขึ้น

อุปสรรค หรือ Threats ข้อจำกัดที่มาจากปัจจัยภายนอกความนิยมในการประกอบอาชีพ หรือการอนุรักษ์อาชีพเกษตรกรรมเริ่มน้อยลงเพราะภาคอุตสาหกรรม ในจังหวัดระยองเติบโต และได้รับความนิยมมากกว่ารวมทั้งมีรายได้สูงกว่าจึงทำให้ผู้คนละทิ้งรากเหง้าการประกอบอาชีพเกษตรกรรมไปทำงานบริษัท หรือ โรงงานอุตสาหกรรมเป็นผลให้อาชีพการปลูกมันเทศค่อย ๆ หายไป อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐเองก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับพืชอัตลักษณ์ เช่น มันเทศมากนัก การแข่งขันด้านราคาในการจำหน่ายมันเทศทำให้ยังมีการแข่งขันสูงราคามันเทศยิ่งต่ำลง ทั้งการแข่งขันกับคู่แข่งผู้ปลูกมันเทศภายในประเทศ และการแข่งขันกับมันเทศของญี่ปุ่นที่ได้รับความนิยม เพราะมีรสชาติดีกว่าอร่อยกว่า

จากการประเมิน ตัวอย่างจากการใช้เครื่องมือ SWOT Analysis จึงได้เกิดโครงการ “สาโทหมั้นเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” ขึ้นและทางกลุ่มประเทศยังการได้มีการดำเนินการวางแผนเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายของความสำเร็จดังตารางต่อไปนี้

แผนการดำเนินโครงการ “สาโทหมั้นเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” และงบประมาณ /1

กิจกรรม	สัปดาห์																งบประมาณ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
ลงพื้นที่คัดเลือกชุมชน																	
นัดพบและพูดคุยกับหัวหน้าชุมชนและสมาชิกชุมชน / นำเสนอหัวข้อโครงการ CCS นสข. EEC 7																	
ศึกษาและสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์สาโทหมั้นเทศ โดยร่วมกันทดลองกับชุมชน คิดและทดลองทำสูตรสาโทหมั้นเทศจำนวน 3 สูตรจากหมั้นเทศ 3 ชนิด																	
ระยะเวลาในการหมักบ่มสาโท 30 วัน เข้าพบชุมชนเพื่อหารับทราบผลลัพธ์ และศึกษาปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ จากการทดลอง																	

ตารางที่ 1 แผนการดำเนินโครงการ สาโทหมั้นเทศเพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขันและงบประมาณ

แผนการดำเนินโครงการ “สาโทหมั้นเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนหนองตะแบก” และงบประมาณ /2

กิจกรรม	สัปดาห์																งบประมาณ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
ออกแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบ สร้างพิมพ์เขียวของผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการทดลองแล้ว /ออกแบบบรรจุภัณฑ์																	
จัดอบรมชาวชุมชนเพื่อถ่ายทอดความรู้ และสร้างผลิตภัณฑ์																	
ประสานหน่วยงานราชการเพื่อทำให้อัตลักษณ์ถูกคุ้มครองตามกฎหมาย /จดทะเบียนเป็นสุราชุมชน																	
สร้างสื่อสังคมออนไลน์ และทำ Content สร้างการรับรู้																	
เปิดตัวผลิตภัณฑ์ และนำมาทดสอบการใช้จริง																	

เสนอโดยนายณัฐวัฒน์ นันทเสนมา...ประธานกลุ่มสังวณวี...

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินโครงการ สาโทหมั้นเทศเพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขันและงบประมาณ (ต่อ)

บทที่ 6

การปฏิบัติ (Implementation) : กิจกรรมและงานสำคัญต่าง ๆ ในโครงการ

โครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” ผ่านศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ บ้านหนองขนุน หมู่ที่ 7 ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองนำโดย นายบุญธรรม คชรินทร์ และชาวชุมชนตาขันทางคณะผู้จัดทำโครงการ กลุ่มประเทศฮังการีหลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติ ภาคตะวันออก (นสช.EEC) รุ่นที่ 7 สถาบันการสร้างชาติมีแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการดังต่อไปนี้

6.1. การดำเนินงานสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูล

6.1.1. การเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินโครงการ

คณะผู้จัดทำโครงการได้เริ่มต้นจากการประชุมร่วมกันภายในกลุ่มประเทศฮังการี และได้ลงพื้นที่ในการสำรวจชุมชน 3 ชุมชน โดยแต่ละชุมชนอยู่ในพื้นที่ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ได้เข้าพบกับผู้นำชุมชน และได้พูดคุยกับผู้นำชุมชนต่าง ๆ ที่ได้ลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลอาทิเช่น อัตลักษณ์ประจำชุมชน พิธีกรรมของของแต่ละชุมชนตลอดทั้งศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชุมชนเป็นต้น เพื่อนำมาปรึกษากันพิจารณา วิเคราะห์ และหาข้อสรุปเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนงานกำหนดของเขตการทำงาน และกำหนดบทบาทหน้าที่การทำงานของผู้จัดทำโครงการ ต่อไป

6.1.2. การลงสำรวจพื้นที่ชุมชนตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

คณะผู้จัดทำโครงการได้มีการติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนตำบลตาขัน และหัวหน้าหน่วยงานราชการ หน่วยงานต่าง ๆ และมีการนัดหมายประชุม

ปรึกษาหารือร่วมกัน พร้อมทั้งการลงพื้นที่เก็บข้อมูล สภาพปัญหาที่พบ ระบบการบริหารจัดการในชุมชน และบริบทที่เกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ หาจุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อวางแผนในการพัฒนาชุมชนตำบลตาขัน จากนั้น สมาชิกร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงานของโครงการที่ได้กำหนดไว้



ภาพที่ 5 ภาพลงพื้นที่สำรวจชุมชน ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง



ภาพที่ 6 ภาพพูดคุยกับผู้นำชุมชน ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

6.2. การลงมือปฏิบัติตามแผนงาน ตามข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ เพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่วางแผนไว้

6.2.1. การจัดอบรมแนวคิดการพัฒนาชุมชน สุข 12 มิติ เพื่อสร้างกรอบความคิดให้กับชาวชุมชนตาขันให้เกิดการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนารวมทั้งการอธิบายชี้แจงรายละเอียดของโครงการ และนำเสนอหัวข้อในการพัฒนาโดยเลือกพัฒนา “มันเทศสีม่วง” พืชเศรษฐกิจ และพืชอัตลักษณ์ของชุมชนตาขัน การประชุมปรึกษาร่วมกันกับชาวชุมชนตาขันได้สอบถามความต้องการในการพัฒนา “มันเทศ” และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาในการใช้ประโยชน์จาก “มันเทศ” การแปรรูปมันเทศ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการเพิ่มมูลค่าของ “มันเทศ” ให้เก็บไว้ได้นาน และสามารถจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชนตาขันได้

6.2.2. นำเสนอโครงการ “สาโทมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาชุมชน 5 มิติ

- ชุมชนสุขสบายสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นในชุมชน สร้างงาน และเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น สามารถสร้างรายได้เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตัวเองได้
- ชุมชนสุขสมองสร้างสรรค์เป็นการนำภูมิปัญญาการถนอมอาหารที่กำลังจะหายไปของชาวไทยกลับมาใช้ประยุกต์กับพืชท้องถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวตาขันเอง
- ชุมชนสุขสีขาวโดยให้ชาวชุมชนมีส่วนในการวางแผนพัฒนาชุมชน ได้เข้าช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่นการบริหารวิสาหกิจชุมชนให้มีธรรมาภิบาลโปร่งใสตรวจสอบได้ และให้การรวมตัวกันของชุมชนยั่งยืน

- ชุมชนสุขสืบสานวัฒนธรรม คือการปลูกมันเทศของชาวชุมชนตาขันมีมาอย่างยาวนาน และชุมชนนี้เป็นชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์มันเทศเป็นพืชที่ใช้ให้น้อยแต่ยังคงให้รสชาติที่หวานเป็นเอกลักษณ์จนกระทั่งมีการสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามผ่าน โครงการ “สาโทมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน”

- ชุมชนสุขจิตทำให้ชาวชุมชนหันกลับมาปลูกมันเทศ และแปรรูปผลิตภัณฑ์มันเทศเพิ่มมากขึ้น และมีเป้าหมายที่จะทำให้มันเทศเป็นพืชอัตลักษณ์ของตาขันที่เป็นที่รู้จักในระดับประเทศ และระดับโลก และมีเป้าหมายว่าจะให้สาโทมันเทศสามารถให้บริการบนโต๊ะอาหารในระดับโลกได้



ภาพที่ 7 ภาพประชุมปรึกษาการทำงานกับชาวชุมชนตาขัน



ภาพที่ 8 ภาพประชุมปรึกษาการทำงานกับชาวชุมชนตาขัน (ต่อ)

6.2.3. การรวบรวมองค์ความรู้ในการทำแปลงเกษตรสำหรับเพาะปลูกมันเทศ และการลงมือปลูกมันเทศ

การปลูกมันเทศของชาวชุมชนตาขันจะเริ่มเพาะปลูกกันภายหลังจากฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวแล้วเป็นช่วงหลังฤดูฝนจะเริ่มทำการไถปรับปรุงที่ดินเพื่อยกร่องในการปลูก จากนั้นชาวชุมชนก็จะเริ่มไปตัดยอดของมันเทศเพื่อนำมาเป็นพันธุ์ โดยเลือกพันธุ์พื้นเมืองของตาขัน และนำมาปักต้นพันธุ์มันเทศลงดินที่เตรียมไว้ สำหรับระยะเวลาของการปลูกมันเทศจะใช้เวลาประมาณ 4 เดือนในการเก็บเกี่ยว ผลผลิตที่สมบูรณ์ ลักษณะเด่นของมันเทศตาขัน คือ รสชาติหวาน สีม่วงสวย และมีกลิ่นที่หอมเป็นเอกลักษณ์



ภาพที่ 9 ภาพการลงแขกปลูกมันเทศกับชุมชนตาขัน



ภาพที่ 10 ภาพการเก็บเกี่ยวมันเทศกับชุมชนตาขัน

6.2.4. การศึกษาค้นคว้าวิธีการหมักสาโทจากมันเทศ

บันทึกการเรียนรู้ต่างๆในการทดลองทำสาโท 8 ก.ย.2657

ลำดับ	รายการ	สิ่งที่พบ	ข้อเสนอแนะ
1	มันเทศ	- หัวมันเทศมีเมล็ดเน่าเมื่อตัดออก น้ำมันักขย	- คัดเลือกต้นทางและเนื้อเสีย
2	แป้งสาโท+ข้าวหมาก	- บดไม่ละเอียดเนื่องจากใช้วัสดุขูดคนหัวมาก	- ควรใช้อุปกรณ์ที่มีน้ำหนักมาบดจะละเอียดดีกว่า เช่น สาก
3	ข้าวเหนียว	- คลุกกล้วยน้ำว้าข้าวหมากข้าวเหนียวติดถุงมือ	- รวเพื่อนำไปค้าแนะนำ
4	อุปกรณ์ต่างๆ	- บางรายการเตรียมเครื่องมือไม่พร้อมต้องเสียเวลาหา	- ควรตรวจเช็คอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนลงมือทำ
5	อื่นๆ	- สภาพแวดล้อมทำนอกบ้านลมแรงเวลาผสมแป้งจะปลิว	- ควรทำในที่จำกัดไม่มีสัตว์เลี้ยงอยู่ใกล้ และสามารถคุมทิศทางลมได้

ตารางที่ 3 ตารางบันทึกการเรียนรู้ต่างๆในการทดลองทำสาโท

ขั้นตอนที่ 1: แช่ข้าวเหนียว 1.5 กก. และน้ำ 0.5 กก. นาน 25 นาที

ขั้นตอนที่ 2: ใส่น้ำลงในหม้อ 25 นาที

ขั้นตอนที่ 3: ใส่น้ำลงในหม้อ 25 นาที

ขั้นตอนที่ 4: ใส่น้ำลงในหม้อ 25 นาที

ขั้นตอนที่ 5: ใส่น้ำลงในหม้อ 25 นาที

ขั้นตอนที่ 6: ใส่น้ำลงในหม้อ 25 นาที

ขั้นตอนที่ 7: ใส่น้ำลงในหม้อ 25 นาที

ขั้นตอนที่ 8: ใส่น้ำลงในหม้อ 25 นาที

ภาพที่ 11 บันทึกการทดลองทำสาโทหมั้นเทศ



ภาพที่ 12 ภาพการทดลองทำสาโทหมั้นเทศ



ภาพที่ 13 ภาพการทดลองทำสาโทหมั้นเทศ (ต่อ)

6.2.5. การพาชุมชนตาขันไปเรียนรู้ขั้นตอน และกระบวนการทำสาโทหมั้นเทศ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์พาขวัญ ทองรักษ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พร้อมทั้งดูงานโรงกลั่นสุราพื้นบ้านที่อำเภอเต่างอย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา



ภาพที่ 14 ศึกษาดูงานกระบวนการทำสาโทหมั้นเทศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา



ภาพที่ 15 ศึกษาดูงานกระบวนการทำสาโทหมั้นเทศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อ)



ภาพที่ 16 ศึกษาโรงงานโรงกลั่นสุราที่บ้านที่อำเภอเตาเล่า จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

6.2.6. ลงมือทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบสาโทหมั้นเทศ



ภาพที่ 17 ลงมือทำที่อำเภอเตาเล่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา



ภาพที่ 18 ลงมือทำที่อำเภอดำรงวิทยารัตนาธิเบศร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อ)



ภาพที่ 19 ลงมือทำที่อำเภอดำรงวิทยารัตนาธิเบศร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อ)

6.2.7. นำสาโทที่ชาวชุมชนตาขันผลิตได้ไปแสดงตัวในงานเลี้ยงวันเกษียณอายุกา
ทำงานของผู้นำชุมชนที่ให้การสนับสนุนโครงการสาโทมันเทศ



ภาพที่ 20 นำสาโทที่ชาวชุมชนตาขันผลิตไปแสดงตัวในงานเลี้ยง



ภาพที่ 21 นำสาโทที่ชาวชุมชนตาขันผลิตไปแสดงตัวในงานเลี้ยง (ต่อ)

6.2.8. บรรจุภัณฑ์ และตราสินค้าสาโทหมั้นเทศ “สาโทบ้านฉั่น” ผลิตภัณฑ์
จากมันเทศตาชั้น



ภาพที่ 22 ภาพโลโก้



ภาพที่ 23 ภาพบรรจุภัณฑ์

บทที่ 7

การปฏิบัติ (Implementation) : สถานการณ์ การดำเนินงานปัญหา และการแก้ไข

โครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีสถานการณ์ในการแก้ไข และปัญหาที่พบ แยกเป็นรายการกิจกรรม ดังนี้

ระยะที่ 1 การลงพื้นที่และการวางแผนการดำเนินงาน ภายหลังจากการประชุมกันภายในกลุ่มคณะผู้จัดทำโครงการแล้ว ได้ออกสำรวจพื้นที่ เข้าพบพูดคุยกับผู้นำในแต่ละชุมชน โดยจำกัดขอบเขตให้อยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่าแต่ละชุมชนที่ทางคณะผู้จัดทำได้เข้าไปสำรวจได้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ให้การสนับสนุนต่าง ๆ อาทิเช่น การให้งบประมาณ และเงินลงทุน ส่วนใหญ่ในแต่ละชุมชนก็กำลังดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่แต่ละชุมชนได้รับการสนับสนุนมา ทางคณะผู้จัดทำจึงลงความเห็นกันว่า ยังไม่เหมาะสมในการเพิ่มโครงการให้แก่ชุมชนต่าง ๆ มาถึงตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ทางคณะผู้จัดทำจึงได้เข้าพบผู้นำชุมชน คือกำนันณรงค์ และได้เข้าไปสอบถามและนำเสนอโครงการ “Cap Conner Stone” พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดให้ผู้นำชุมชน ทางผู้นำชุมชนจึงแจ้งความประสงค์ว่าต้องการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีการปลูกมันเทศ อำเภอตาขัน ทางคณะผู้จัดทำจึงได้นำข้อมูลที่ได้มาเพื่อศึกษาต่อถึงความเป็นไปได้ของการแปรรูปมันเทศ และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง จึงได้ข้อสรุปในการนำเสนอโครงการ “สาโหมันเทศ” กับชุมชนตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง สำหรับสถานที่ในการประชุมและดำเนินงานในโครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” นั้น ได้ใช้สถานที่ ที่ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ บ้านหนองขนุน หมู่ที่ 7 ตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง นำโดย นายบุญธรรม คชรินทร์

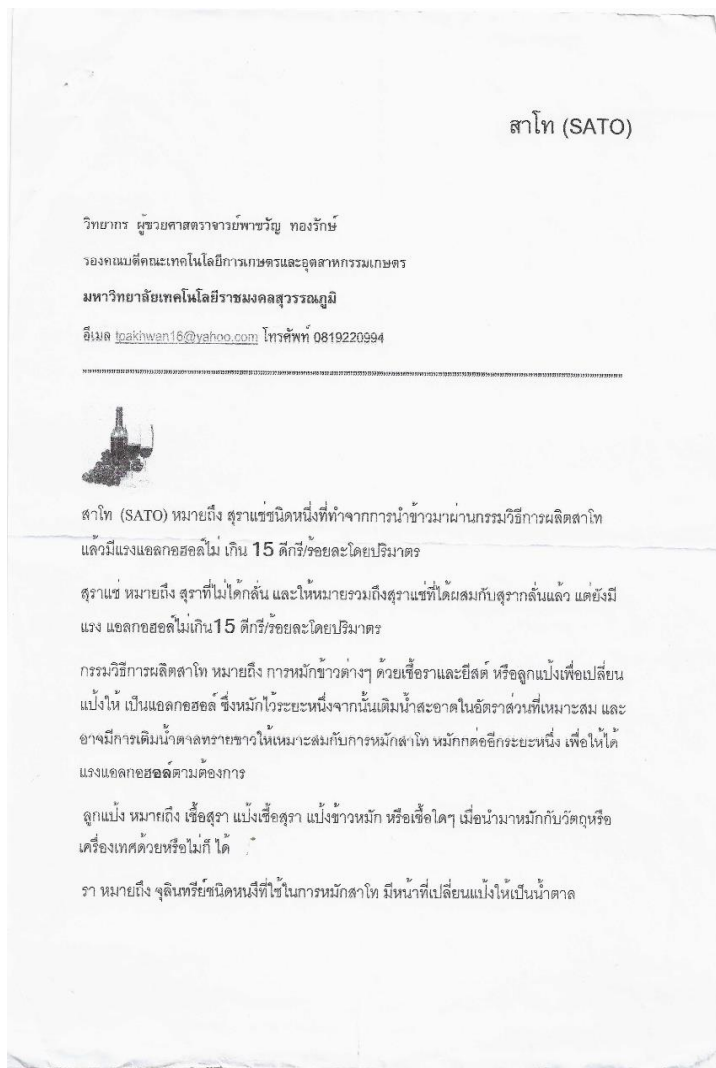
ระยะที่ 2 การดำเนินงานตามแผนที่ตั้งเป้าหมาย ในการลงพื้นที่เพื่อจัดทำโครงการ “สาโทมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” ทางคณะผู้จัดทำและทางชุมชนตาขันประกอบด้วยสมาชิกชุมชนจำนวน 10 คน ได้ทำความตกลงร่วมกันในการทำโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายโดยได้กำหนดวันในการเข้าพบและดำเนินการตามแผนของโครงการในทุก ๆ วันอังคารของทุกสัปดาห์เพื่อร่วมแรงร่วมใจกันในการวางแผนการทำงานการทดสอบทดลองทำผลิตภัณฑ์ และการสรุปผลการทำในทุกขั้นตอน

เริ่มต้นจากการศึกษาค้นคว้าการหมักสาโท หรือ สุราแช่ แบบภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ที่เคยทำสาโท หรือ สุราแช่ ประกอบกับข้อมูลทางทฤษฎีในการทำสาโทแล้วนำมาทดลองทำโดยได้แบ่งมันเทศออกเป็นสามสี ได้แก่ มันเทศสีเหลือง มันเทศสีส้ม และมันเทศสีขาว แล้วทำการหมักตามข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้ามารู้ผลปรากฏว่าในการทดลองทำในครั้งแรกผลที่ได้คือ ล้มเหลวทั้งรสชาติ กลิ่น และปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานของการทำสาโท หรือ สุราแช่

ทางคณะผู้จัดทำจึงได้ดำเนินการหาข้อมูลต่อไป และไปพบกับการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ในแอปพลิเคชัน YouTube เป็นสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบวิดีโอ และทำการสืบค้นจนทราบข้อมูลของอาจารย์ผู้ทำการสอนผู้ช่วยศาสตราจารย์พาขวัญ ทองรักษัมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ จึงได้ดำเนินการติดต่อประสานงานขอให้ชาวชุมชนตาขันได้เข้าเรียนหลักสูตรระยะสั้นการหมักสาโท และได้นำชุมชนเข้าเรียนรู้ขั้นตอน และกระบวนการทำสาโทมันเทศจากผู้ช่วยศาสตราจารย์พาขวัญ ทองรักษัมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พร้อมทั้งดูงานโรงกลั่นสุราที่บ้านที่อำเภอเตาเต่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะที่ 3 การสร้างพิมพ์เขียวผลิตภัณฑ์โครงการ “สาโทมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” เมื่อได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการหมักบ่มสาโทแล้ว

ชาวชุมชนตาขันจึงได้นำความรู้ที่ได้มาสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ “สาโทมันเทศ” โดย
รายละเอียดและขั้นตอนการทำสาโท ดังนี้



ภาพที่ 24 ภาพเอกสารรายละเอียดและขั้นตอนการทำสาโท

ยีสต์ หมายถึง จุลินทรีย์ชนิดหนึ่งที่ใช้ในการหมักสาโท มีหน้าที่เปลี่ยนน้ำตาลให้เป็น แอลกอฮอล์

เครื่องมือ สารเคมี ในการทำสาโท

เครื่องมือ อุปกรณ์ : ถังหมักปากกว้าง อุปกรณ์คั่ว เครื่องชั่ง เครื่องวัดน้ำตาล วัดค่า pH เทอร์โมมิเตอร์

วัตถุดิบ : ข้าว มันเทศ น้ำตาลทราย เชื้อลูกแป้งสาโท อาหารเสริมสำหรับยีสต์ (ได แอมโมเนียมฟอสเฟต) ปูนแดง

ขั้นตอนการทำสาโทมันเทศ

เตรียมมันเทศล้างให้สะอาด หั่น หนาประมาณ 1 เซนติเมตร
นึ่งในลังถึงให้สุก ใช้เวลาประมาณ 45 นาที
ผึ่งให้เย็น
ผสมกับลูกแป้งสาโท คลุกเคล้าให้เข้ากัน
บรรจุลงถังปากกว้าง คลุมด้วยผ้าขาวบาง หมักไว้ 3-4 วัน จะมีกลิ่นแอลกอฮอล์ อ่อนๆ

ภาพที่ 25 ภาพเอกสารรายละเอียดและขั้นตอนการทำสาโท (ต่อ)

ต้มน้ำเชื่อม ให้มีความหวาน 20 องศาบริกซ์ (น้ำ 800 กรัม น้ำตาลทราย 200 กรัม) เติม DAP อาหารเสริมยีสต์ อัตรา 0.05 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร เติมน้ำเชื่อม ปริมาณ 3 เท่าของน้ำมันเทศ
เติมน้ำเชื่อม ปริมาณ 5 กรัม ต่อน้ำผลไม้ 5 ลิตร (กระตุ้นยีสต์ด้วยการละลายในน้ำอุ่น) ปิดฝาถังด้วยระบบล็อกอากาศ ป้องกันมิให้อากาศจากภายนอกเข้า
หมักไว้นานที่ร่ม ประมาณ 10-15 วัน สังเกตไม่มีฟองอากาศ ให้หยุดกิจกรรมการหมัก ด้วยการเติมปูนแดงแห้ง 0.05 % (น้ำหมัก 2 ลิตรใช้ 0.1 กรัมการเติมที่เกินปริมาณ จะทำให้มีรสเฝื่อน)
ตั้งทิ้งไว้ 1-2 วัน ถ่ายตะกอนส่วนใสออก บรรจุขวดที่สะอาด บ่มในตู้เย็น กลิ่นจะหอม และใสขึ้น อาจแต่งกลิ่นด้วยการบ่มกับไม้อัด เพื่อเพิ่มความหอมและรสฝาด ควรบ่มอย่างน้อย 6 เดือน ถ่ายตะกอนออก ทุก 2 เดือน
บรรจุขวดที่สะอาด จิบ สีม เป็นเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ หากผลิตเพื่อจำหน่าย ต้องขออนุญาตจากสรรพสามิตพื้นที่

ภาพที่ 26 ภาพเอกสารรายละเอียดและขั้นตอนการทำสาโท (ต่อ)

ทางผู้จัดทำและชุมชนตำบลได้ลงความเห็นร่วมกันว่าจะเลือกผลิตภัณฑ์สาโท จากการผลิตจากมันเทศสีม่วงก่อนเพราะให้คุณค่าทางอาหารและมีคุณประโยชน์ มากกว่ามันเทศสีอื่น ๆ และได้เริ่มลงมือหมักบ่มสาโทมันเทศกัน ตามขั้นตอนที่ แสดงเป็นรูปภาพข้างต้น ภายหลังจากที่หมักบ่มแล้วปรุงรสชาติแล้วได้ทำการ บันทึกรายชื่อ และพูดคุยกันเพื่อจะปรับรสชาติให้เป็นเอกลักษณ์ของตำบลตาขัน ต่อไป

ระยะที่ 4 การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และฉลากสินค้าแนวคิดในเรื่องการ ออกแบบฉลากสินค้า “สาโทมันเทศ” เริ่มจากการเลือกสีของฉลากทางคณะผู้จัดทำ และชาวชุมชนตำบลตาขันได้ลงความเห็นในการเลือกสีของฉลากให้เป็นสีม่วง เพราะเป็นสีที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบลตาขัน อีกทั้งผลิตภัณฑ์แรกของโครงการ เริ่มต้นด้วยการแปรรูปมันเทศสีม่วงจึงตกลงร่วมกันและกำหนดให้สีม่วงเป็นสีของ สินค้า และนำเอาวิธีการอนุรักษ์การเพาะปลูกมันเทศมาใส่ไว้ในฉลาก เพื่อให้จดจำ และระลึกถึงมันเทศของตาขันจึงใช้รูปถ่ายเป็นแปลงปลูกมันเทศในตำบลตาขัน และเลือกบรรจุภัณฑ์เป็นขวดแก้วประเภทเดียวกับไวน์เป็นขวดทึบแสง เพื่อรักษา คุณภาพของสาโทมันเทศให้มีสีที่สวยงาม และคงรสชาติและกลิ่นที่ดีเน้นการยกระดับ สุราพื้นบ้านให้มีภาพลักษณ์ที่หรูหรา และเพิ่มมูลค่าได้

ระยะที่ 5 การขออนุญาตผลิตสุราชุมชน เนื่องจาก “สาโทมันเทศ” เป็น ผลิตภัณฑ์ที่มีกฎหมายในการควบคุม ตามกฎหมายการผลิสุรา พ.ศ. 2565 โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการขออนุญาตการผลิตสุราชุมชน ดังนี้



ช่องทางบริการ



ดาวน์โหลดเอกสารและแบบฟอร์มได้ที่



แบบฟอร์ม

ภส. 04-01

คำขออนุญาตผลิตสุรา ตามมาตรา 153 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

แบบฟอร์มนี้ได้ที่



หลักเกณฑ์ วิธีการ ผ่อนโล ในกรณีจำเป็น

หลักเกณฑ์

ประเภทของสุราชุมชน

1. สุราชุมชน หมายถึง สุราที่มีโรงสุราชนิดเบียร์ที่ผลิตจากโรงอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมต่ำกว่า 5 แรงม้า หรือใช้คนงานน้อยกว่า 7 คน หรือกรณีใช้เครื่องจักรและคนงาน เครื่องจักรต้องมีกำลังรวมต่ำกว่า 5 แรงม้า และคนงานต้องน้อยกว่า 7 คน เช่น อุ ล่าไฟ กระเช่ น้ำพาดเมา ต้องมีแรงขับเคลื่อนไม่เกิน 15 กิโลวัตต์ หรือกรณีใช้น้ำสุราแช่ซึ่งผลิตได้ไปผสมกับสุราชนิดอื่น จะต้องมีแรงขับเคลื่อนไม่เกิน 15 กิโลวัตต์ และต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
2. สุรากลั่นชุมชน หมายถึง สุรากลั่นชนิดสุราขาวที่ผลิตจากโรงอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมต่ำกว่า 5 แรงม้า หรือใช้คนงานน้อยกว่า 7 คน หรือกรณีใช้เครื่องจักรและคนงาน เครื่องจักรต้องมีกำลังรวมต่ำกว่า 5 แรงม้า และคนงานต้องน้อยกว่า 7 คน หรือกรณีขายในราชอาณาจักรต้องมีแรงขับเคลื่อนไม่เกิน 28 30 35 และ 40 กิโลวัตต์ และต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ลักษณะของโรงอุตสาหกรรมสุราชุมชน

1. ต้องใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมต่ำกว่า 5 แรงม้า หรือใช้คนงานน้อยกว่า 7 คน หรือกรณีใช้เครื่องจักรและคนงาน เครื่องจักรต้องมีกำลังรวมต่ำกว่า 5 แรงม้า และคนงานต้องน้อยกว่า 7 คน
2. ต้องแยกออกจากที่อยู่อาศัยโดยชัดเจน
3. ต้องตั้งอยู่ในทำเลและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีพื้นที่เพียงพอที่จะผลิตสุราโดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย เขตติดต่อควรมีรั้วหรือความถี่ของสายส่งบุคคลหรือทรัพย์สินอยู่สูง
4. กรณีใช้ผลิตสุรากลั่นต้องตั้งอยู่ห่างจากแหล่งน้ำสาธารณะ ไม่น้อยกว่า 100 เมตร และต้องมีระบบบำบัดน้ำเสียที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ ต้องสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานที่กรมควบคุมมลพิษกำหนด

คุณสมบัติของผู้ขออนุญาตผลิตสุราชุมชน

1. ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้
1. เป็นสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์
2. เป็นวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
3. เป็นองค์การเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการกองทุนเพื่อพัฒนาเกษตรกร
4. เป็นห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นทุกคนมีสัญชาติไทย เว้นแต่กรณีนิติบุคคลที่ประสงค์จะขอใบอนุญาตผลิตสุราขาวหรือสุรากลั่น โดยอาศัยหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือมีความผูกพันตามพันธกรณีให้หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น เป็นไปตามบทบัญญัติและเงื่อนไขของหนังสือสัญญา

อายุของใบอนุญาต

3 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต



วิธีการ



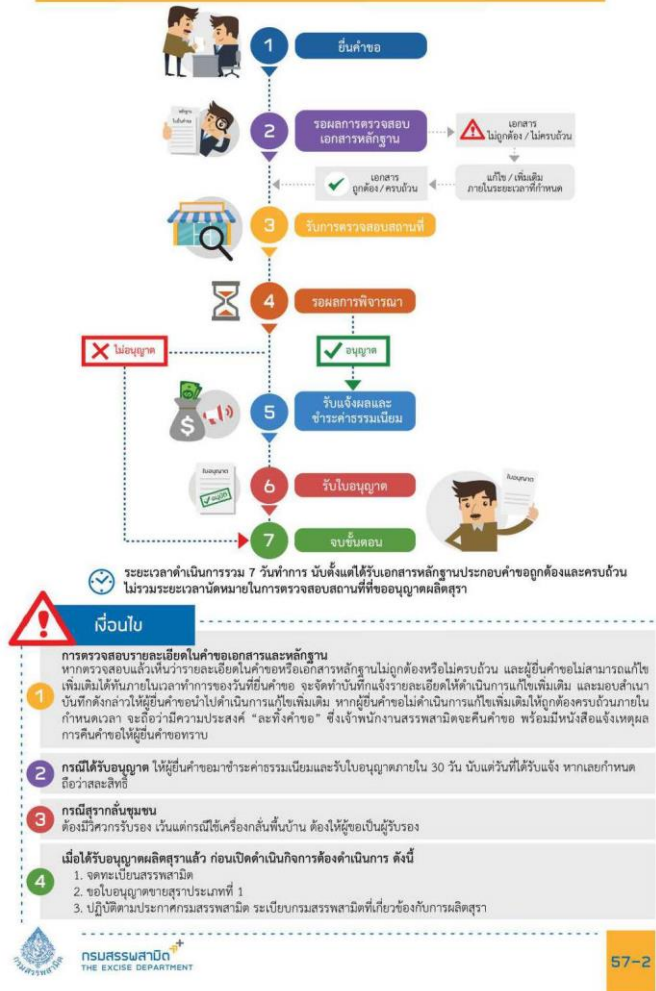
ยื่นคำขออนุญาตผลิตสุรา พร้อมเอกสารหลักฐาน ที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาที่จะตั้งโรงอุตสาหกรรม เมื่อได้รับแจ้งว่าได้รับอนุญาต ให้มารับใบอนุญาต

นสรสนสามิต
THE EXCISE DEPARTMENT

57-1

ภาพที่ 27 ภาพเอกสารรายละเอียดและขั้นตอนการขออนุญาตผลิตสุราชุมชน

ผังขั้นตอนในการให้บริการประชาชนในภาพรวม



ภาพที่ 28 ภาพเอกสารรายละเอียดและขั้นตอนการขออนุญาตผลิตสุราชุมชน (ต่อ)

รายการเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอ				
เอกสารยื่นใบคำขอที่ให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน				
รายการเอกสาร	ส่วนงาน / หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	จำนวนเอกสาร ฉบับจริง	จำนวนเอกสาร ฉบับสำเนา	หมายเหตุ
1. หนังสือมอบอำนาจ		1 ฉบับ		ติดอากรแสตมป์ ตามข้อกำหนดที่กำหนด
2. บัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจ	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย		1 ฉบับ	ลงนามรับรอง สำนักงานผู้ขอ
3. บัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ	กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	1 ฉบับ		

ค่าธรรมเนียมและช่องทางการชำระค่าธรรมเนียม	
ค่าธรรมเนียม	
1. ใบอนุญาตผลิตสุราชุมชน ฉบับละ 1,800 บาท	
2. ใบอนุญาตผลิตสุรากลั่นชุมชน ฉบับละ 7,500 บาท	
ช่องทางการชำระค่าธรรมเนียม	
รูปแบบ	สถานที่ชำระค่าธรรมเนียม
ชำระด้วยตนเอง	สำนักงาน สรรพสามิตพื้นที่
	สรรพสามิตจังหวัดสาขา
	ระยะเวลาให้บริการ วันจันทร์ - วันศุกร์ 8.30 น. - 16.30 น.

ภาพที่ 30 ภาพเอกสารรายละเอียดและขั้นตอนการขออนุญาตผลิตสุราชุมชน (ต่อ)

ระยะที่ 6 การสร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ และทดลองจำหน่าย สำหรับขั้นตอนการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ จะต้องทำช่องทางการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ ตลอดทั้งออกงานต่าง ๆ เพื่อนำสาโทตาชั้นได้แสดงสินค้าในงานเลี้ยงต่าง ๆ เป็นอีกช่องทาง

บทที่ 8

ผลกระทบ (Impact) ต่อกลุ่มเป้าหมาย

การประเมินผลกระทบต่อกลุ่มชุมชนตาขัน การดำเนินการโครงการตามหลักแนวคิดการพัฒนาชุมชนสุข 12 มิติ อันเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างชุมชนสร้างชาติต้นแบบครบทุกมิติรอบด้านมุ่งพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ทางกลุ่มผู้จัดทำโครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์แห่งชุมชนตาขัน” ภายหลังจากได้ทำกิจกรรมโครงการตามวัตถุประสงค์ จึงได้มีการประเมินผลกระทบที่วิสาหกิจชุมชนตาขันได้รับ ดังต่อไปนี้

1. คนในวิสาหกิจชุมชนตาขันให้ความสนใจมากขึ้นจากการประเมินผู้เข้าร่วมกิจกรรม เริ่มมีสมาชิกของชุมชนที่สนใจและต้องการเรียนรู้และเข้าร่วมการทำสาโหมันเทศเพิ่มขึ้น
2. เกษตรกรในชุมชนให้ความสนใจในการปลูกมันเทศโดยชาวบ้านในชุมชนต่างนำพันธุ์มันเทศที่ได้จากแปลงทดสอบของโครงการไปขยายพันธุ์และปลูกในพื้นที่ของตนเอง และได้มีกิจกรรมการลงแขกปลูกและเก็บเกี่ยวมันเทศเพิ่มขึ้นเพื่อนำมันเทศมาผลิตสาโหมันเทศในปริมาณที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย
3. ทางชุมชนและชาวบ้านในระแวกใกล้เคียงสนใจผลิตภัณฑ์สาโหมันเทศ และสอบถามความต้องการซื้อเพื่อนำไปใช้ในงานเลี้ยงต่างๆ และเพื่อนำไปมอบเป็นของฝาก
4. ทางชุมชนตาขันได้มีการประชุมกันในการจัดตั้งวิสาหกิจที่จะทำโครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์ของชุมชนตาขัน” ขึ้นมาโดยเฉพาะเจาะจง และได้นำรายได้จากการจำหน่ายมันเทศสดมาเป็นต้นทุนในการเริ่มต้นผลิตสาโหมันเทศโดยใช้มันเทศที่เหลือจากการจำหน่ายผลสดแล้ว และเริ่มมีการหมุนเวียนรายได้ และจัดระเบียบงาน ตลอดทั้งจัดระบบการทำงานและตำแหน่งงานภายในชุมชนที่ชัดเจน

5. ความสัมพันธ์อันดีที่เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจกันในการสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชนทำให้ชาวชุมชนมีความสุขมากขึ้น และร่วมกันอนุรักษ์สืบสานประเพณีการปลูกมันเทศ และของดีบ้านฉั่นให้คงอยู่ต่อไป
6. ชุมชนตาขันได้มีการวางแผนงานในการจะนำผลิตภัณฑ์สาโหมันเทศออกแสดงในงานวันมันเทศและของดีบ้านฉั่น ซึ่งเป็นงานประจำปีของตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
7. ชุมชนตาขันได้แนวคิดในการปลูกมันเทศแบบอินทรีย์เพื่อความปลอดภัยจากสารเคมีที่ปนเปื้อนในดินโดยปลูกมันเทศในถุงกระสอบ โดยใช้ดินที่เป็นเกษตรอินทรีย์ในการเพาะปลูกให้ผลผลิตที่ควบคุมได้ปลอดสารเคมี และปลูกได้ทุกฤดูกาล



ภาพที่ 31 ป้ายประชาสัมพันธ์งานวันมันเทศและของดีบ้านฉั่น

บทที่ 9

ผลกระทบ (Impact) ต่อภาพรวมนอกกลุ่มเป้าหมาย

โครงการ “สาโหมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์ของชุมชนตาขัน” มีวัตถุประสงค์ในการเพื่ออนุรักษ์มันเทศ พืชทางการเกษตรให้คงอยู่เป็นอัตลักษณ์ของชาวชุมชนตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง และเพื่ออนุรักษ์และสืบสานการทำสุราพื้นบ้านให้คงอยู่เป็นภูมิปัญญาของคนไทยสืบทอดต่อไปตลอดทั้งเพื่อพัฒนาสินค้า “สาโหมันเทศ” ให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูปมันเทศ ดังนั้นทางคณะผู้จัดทำซึ่งเป็นตัวแทนของภาครัฐกิจ และความร่วมมือของผู้นำชุมชนซึ่งเป็นตัวแทนของภาคประชากิจได้ร่วมกันผลักดันเพื่อให้เข้าถึงซึ่งหน่วยงานของภาครัฐกิจ เพื่อสร้างแรงกระเพื่อมของโครงการให้ได้รับการสนับสนุนมากขึ้นภายหลังจากที่นำสาโหมันเทศไปออกงานเลี้ยงประจำตำบลตาขันผลปรากฏว่าได้รับความสนใจจากภาครัฐกิจ โดยหน่วยงานสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ได้เชิญทางคณะผู้จัดทำเข้าร่วมลงนามโครงการ “MOU” ตำบลเข้มแข็ง เพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง และได้มีการตกลงร่วมกันในการส่งเสริมและพัฒนาใน “สาโหมันเทศ ผลิตภัณฑ์จากมันเทศ” เข้าแข่งขันประกวดสินค้าอัตลักษณ์ของจังหวัดระยอง และร่วมกันพัฒนาให้มีคุณภาพการผลิตต่อไป อาทิเช่น การจัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนการสร้างโรงเรือนผลิต การต่อยอดอบรมเรียนรู้ และพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์ต่อ ๆ ไป

ที่ รย ๐๐๑๙/ว ๓๕๐



สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านค่าย
ถนนอาทิตย์ประดิษฐฐาน รย ๒๐๑๒๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญร่วมลงนาม "MOU ตำบลเข้มแข็ง"

เรียน ภาคีเครือข่ายการพัฒนาตำบลคำตัน (สภามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงเดิม)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. "MOU ตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" (ร่าง) จำนวน ๑ ชุด
๒. แนวทางการดำเนินงาน ตำบลเข้มแข็งฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดดำเนินตำบลเข้มแข็ง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้พื้นที่ตำบลเป็นฐานการพัฒนาภายใต้กลไกเครือข่ายผู้นำการเปลี่ยนแปลงระดับตำบล และกลไก ๗ ภาคี เครือข่ายในการขับเคลื่อน มีเป้าหมายดำเนินการ รวม ๘ ตำบล (อำเภอละ ๑ ตำบล) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ส่งเสริมให้ผู้นำ กลุ่ม อองค์กร ภาคีเครือข่ายและประชาชน ได้เรียนรู้และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และนำมาปรับใช้ในการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งฯ ให้มีเข้มแข็งทั้ง ๓ มิติ ได้แก่ ด้านความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ๒) เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการบริหารจัดการตำบลสู่ตำบลจัดการตนเองที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยการจัดทำฐานข้อมูลชุมชนและการใช้ระบบสารสนเทศชุมชนการเชื่อมโยง ภาคีเครือข่ายและการส่งเสริมให้มีระบบธรรมภิบาลในทุกภาคส่วน และ ๓) เพื่อค้นหารูปแบบ วิธีการขับเคลื่อน ตำบลเข้มแข็ง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถขยายผลการดำเนินงานได้ครอบคลุมทุกตำบล โดยอำเภอบ้านค่าย ได้ดำเนินการคัดเลือกตำบลคำตัน เป็นตำบลเป้าหมายในการดำเนินงาน "ตำบลเข้มแข็ง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

เพื่อให้การขับเคลื่อนตำบลคำตัน ให้เป็นตำบลเข้มแข็งอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน จึงขอเชิญ หน่วยงานภาคีเครือข่ายเข้าร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือการดำเนินงาน (MOU) "ตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ระหว่าง อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคศาสนา และภาคสื่อมวลชน ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๔.๐๐ น. ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลคำตัน

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววิภากรัตน์ บัวทุม)

พัฒนาการอำเภอบ้านค่าย

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ

โทร. ๐ ๓๘๐๔ ๒๑๕๐

เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง



Change for Good

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ภาพที่ 32 เอกสารเชิญเข้าร่วมลงนามโครงการ "MOU" ตำบลเข้มแข็ง



ภาพที่ 33 เข้าร่วมลงนามโครงการ “MOU” ตำบลเข้มแข็งเพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง



ภาพที่ 34 เข้าร่วมลงนามโครงการ “MOU” ตำบลเข้มแข็งเพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง (ต่อ)



ภาพที่ 35 เข้าร่วมลงนามโครงการ “MOU” ตำบลเข้มแข็งเพื่อสร้างอัตลักษณ์
ให้อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง (ต่อ)

บทที่ 10

ผลกระทบ (Impact) ระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว

10.1. ผลกระทบระยะสั้น

ทางคณะผู้จัดทำตั้งเป้าหมายในระยะสั้นที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน คือ

10.1.1. ทำให้ชุมชนสามารถรวบรวมสมาชิกมากขึ้น มีการจัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการทำงานเป็นวิสาหกิจที่เข้มแข็ง และทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้นำที่เข้มแข็งและเป็นจุดยืนสานต่อจากโครงการที่คณะผู้จัดทำส่งมอบให้

10.1.2. สร้างรายได้ที่เห็นผลได้ชัดเจน และมีการกระจายรายได้ โดยเริ่มจากสมาชิกในกลุ่มให้มีรายได้จากโครงการ “สาโหมันเทศ” จนสามารถหมุนเวียนต้นทุนและผลกำไรได้

10.1.3. มีการสร้างต้นแบบของสูตรการทำสาโหมันเทศ ที่มีรสชาติเป็นเอกลักษณ์ และลักษณะเฉพาะของตำบลตาขัน และมีกระบวนการผลิตที่คงที่ควบคุมได้ทั้งคุณภาพ รสชาติ และการเก็บรักษา

10.1.4. มีการถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในกลุ่มที่จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นให้ได้รับมาตรฐานการผลิตเดียวกับต้นแบบ และมีการเรียนรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐกิจเพิ่มขึ้น เพื่อต่อยอดความรู้ในการพัฒนาสินค้าต่อไป

10.2. เป้าหมายระยะกลาง ภายในระยะเวลา 1 ปี

10.2.1. ได้รับการขึ้นทะเบียนสุราแช่ชุมชน จากกรมสรรพสามิต และได้รับอนุญาตการผลิตสุราชุมชนที่ถูกต้องตามกฎหมาย

10.2.2. สร้างการรับรู้ผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ทั้งออนไลน์ สื่อ
ท้องถิ่น สื่อระดับประเทศ ภายหลังจากที่ได้รับใบอนุญาตในการผลิตอย่างถูกต้อง
ตามกฎหมายแล้ว

10.2.3. สามารถจำหน่ายและสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างถูกต้องตาม
กฎหมาย

10.2.4. ได้รับการสนับสนุนในการเข้าประกวดสุราชุมชนของแต่ละจังหวัด
และสามารถเข้าสู่โครงการของ OTOP ของจังหวัดระยองได้

10.3. เป้าหมายระยะยาว

10.3.1. ได้รับทุนสนับสนุนในการสร้างโรงเรือนและอุปกรณ์ที่ทันสมัย
สำหรับผลิตสาโทหมั้นเทศ ที่จะใช้สร้าง สาโทหมั้นเทศให้มีคุณภาพ

10.3.2. ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐกิจให้สามารถมีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ในการจัดงานเลี้ยงระดับประเทศได้

10.3.3. ได้รับการยอมรับในระดับโลกว่า “สาโทหมั้นเทศ” มีคุณภาพ คุณค่าทางอาหาร และเป็นที่ยอมรับทั่วโลกให้สามารถเทียบเท่า “ไวน์” ได้

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการทำโครงการ “สาโทมันเทศ เพื่ออัตลักษณ์ของชุมชนตาขัน” ทางคณะผู้จัดทำได้เล็งเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์อาชีพอันเป็นรากเหง้าของประเทศไทย คืออาชีพเกษตรกรรม โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์มีทั้งทรัพยากรในดิน สินในน้ำ มีความรู้ความสามารถของประชากรที่รักษาความรู้ในการปลูกพืชเศรษฐกิจในแต่ละท้องถิ่น โครงการนี้เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นในภาคตะวันออก และในจังหวัดระยอง ที่มีการพัฒนาแผนพัฒนาของจังหวัดมีการประมาณการลงทุนในพื้นที่สูง และต่างเปลี่ยนแปลงสังคมจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ประเพณีหรือวัฒนธรรมบางอย่างถูกกลืนหายไป และสูญหายไปทางคณะผู้จัดทำจึงมีความต้องการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น และอยู่ยั่งยืนต่อไปจึงสนใจในการพัฒนาพืชเศรษฐกิจรองของอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง นั่นก็คือมันเทศที่ปลูกในท้องที่ตามแนวชลประทานให้รสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ หวาน เนื้อเหนียวแน่นมาแปรรูปให้มีมูลค่ามากขึ้น และเก็บรักษาไว้ได้ยาวนานที่สำคัญคือสามารถยกระดับจากพืชที่มีมูลค่าไม่สูงมากให้กลายเป็นอาหารหรือเครื่องดื่มที่เป็นที่นิยมในระดับสากลได้จึงได้สร้างผลิตภัณฑ์ “สาโทมันเทศ หรือสุราพื้นบ้านจากมันเทศตำบลตาขันขึ้น” โดยใช้ชื่อว่า “สาโทบ้านฉัน”

ข้อเสนอแนะ

ทางคณะผู้จัดทำได้สร้างพิมพ์เขียวอันเป็นต้นแบบของผลิตภัณฑ์ สาโทจากมันเทศ ได้แล้ว การต่อยอดสำหรับโครงการในลำดับต่อไป มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การจัดทำกระบวนการผลิตที่มีมาตรฐาน
2. การสนับสนุนให้ สาโทมันเทศ ที่เป็นของดีของจังหวัดระยอง ให้เป็นที่นิยมบนโต๊ะอาหารตั้งแต่ระดับตำบลไปจนถึงระดับประเทศ
3. การเปลี่ยนแปลงชื่อให้มีความสากลมากขึ้นให้เทียบเท่า ไวน์ หรือสาเก
4. การวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัยที่มาจากนักวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับคุณค่าทางโภชนาการของ “สาโทมันเทศ” ให้เป็นที่ยอมรับ และรู้จักในระดับสากล
5. กระบวนการเพาะปลูกวัตถุดิบ คือ มันเทศ มีความปลอดภัย ปราศจากสารเคมี เพื่อชูคุณค่าของเครื่องดื่มที่ดีต่อสุขภาพได้

บรรณานุกรม

สำนักงานราชบัณฑิตยสภาOffice of the Royal Society. (2550). อุตลักษณ์ (๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๐). สืบค้น 5 มกราคม 2568, จาก <https://www.legacy.orst.go.th/knowledges> อุตลักษณ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สำนักวิชาการ. (2565). เกษตรอุตลักษณ์ พื้นถิ่น. สืบค้น 5 มกราคม 2568, จาก <https://library.parliament.go.th/th/radioscript>

สำนักงานจังหวัดระยอง. (2566). แผนพัฒนาจังหวัดระยอง พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับทบทวน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568. สืบค้น 5 มกราคม 2568, จาก <http://rayong.go.th/web/department/detail>

โภชนาการ พวงแก้ว. (2564). มหัทจักรรย์ “มันเทศ”. สืบค้น 5 มกราคม 2568, จาก <https://nutrition2.anamai.moph.go.th/มันเทศ>

นรินทร์ เจริญพันธ์,/ฐิติพงศ์ ปัญญาคา,/และพชรกร ปัญญาคา. (2559). การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารจากมันเทศเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลเกษตรท้องถิ่นของจังหวัดสระแก้ว (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยบูรพา

ประภาพันท์ ศิริจันทร์แสง,/เพ็ญภา ตาชูชาติม,/และวอรรดา ตอรรรัมย์. (2564). การศึกษาคุณสมบัติทางเคมีประสาทสัมผัส และการต้านอนุมูลอิสระของสาโทข้าวเจ้า(บทความวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2562). อารยวิทัศน์ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : บริษัท ชัคเชส พับลิชชิง จำกัด

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2562). อารยะสร้างชาติ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : บริษัท ซัคเซส พับลิชชิ่ง จำกัด

ภาคผนวก

(ภาพถ่ายประกอบการทำงาน)













รายชื่อคณะผู้จัดทำ

กลุ่มประเทศ อังการี

1. พระมหา ถานันทตะ (ชิตฺกโร) [หลวงพี่ต๋อง]
2. คุณณัฐวัฒน์ พัทธเสมา [พี่วัฒน์]
3. คุณนันทนริน กฤษณีไพบูลย์ [พี่อิม]
4. คุณนภัทสรณ์ ศรีทา [พี่โอ]
5. คุณวศิน แลวริต [พี่กอล์ฟ]

แนะนำสถาบันการสร้างชาติและ หลักสูตรนักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติ

สถาบันการสร้างชาติ (Nation-Building Institute – NBI) จัดทะเบียนเป็นมูลนิธิภายใต้การกำกับของกระทรวงมหาดไทยโดยใช้ชื่อ “มูลนิธิสถาบันการสร้างชาติ” สถาบันฯ เป็นองค์กรไม่แสวงกำไรและไม่ยุ่งเกี่ยวกับพรรคการเมือง การทำงานของสถาบันฯ มุ่งสร้างภาคีความร่วมมือระหว่างผู้บริหารภาครัฐ เอกชน และภาคสังคม โดยจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สร้างความเป็นผู้นำ นักบริหาร บนฐานคุณธรรม ให้ผู้เรียนในหลักสูตรต่างๆ ที่สถาบันฯ จัดขึ้น และเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ทั้งที่สถาบันฯ ดำเนินการเองและร่วมสนับสนุน เพื่อให้เกิดความเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ช่วยสร้างชาติในบทบาทที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน เพื่อพร้อมนำประเทศไทยก้าวสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วต่อไป

สถาบันการสร้างชาติมุ่งหวังที่จะเป็นแหล่งการเรียนรู้ของประเทศ ในเรื่องการพัฒนาภาวะการนำ ภาวะการบริหาร และภาวะคุณธรรม ของบุคลากรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนเยาวชนในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ให้ร่วมกันช่วยทำงานสร้างสรรค์ชาติไทยสู่อารยะประเทศ ที่พัฒนาแล้วทั้ง ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ให้ประชาชนมีความสุข



วิสัยทัศน์

สถาบันการสร้างชาติเป็นสถาบันหลักของชาติเพื่อพัฒนา ภาวะการนำ ภาวะการบริหาร และภาวะคุณธรรม เพื่อนำการสร้างชาติ

พันธกิจ

พันธกิจของสถาบันการสร้างชาติ คือ

1. สร้างการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้นำ นักบริหาร ที่มีคุณธรรม
2. สร้างการเรียนรู้ระบบการนำและระบบการบริหารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทต่าง ๆ
3. สร้างเครือข่ายร่วมมือการสร้างชาติข้ามภาคส่วน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน
4. ประยุกต์ทฤษฎีหลักหมวด: หลักปรัชญา หลักคิด หลักวิชา หลักการ และหลักปฏิบัติ โดยสร้างการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อการริเริ่มใหม่และการสร้างนวัตกรรมใหม่ อย่างสร้างสรรค์ และแนวทางปฏิบัติใหม่เพื่อการสร้างชาติ

หลักสูตรนักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติ

สถาบันการสร้างชาติได้จัดหลักสูตร “นักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติ (นสช.)” โดยมุ่งจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่ช่วยเสริมสร้างความเป็นผู้นำและภาวะการนำ ภาวะการบริหาร และภาวะคุณธรรมของผู้เรียน สร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ผ่านการเปลี่ยนแปลง ไปช่วยสร้างชาติในบทบาทที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน เพื่อพร้อมนำประเทศไทยก้าวสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศอารยะต่อไป โดยปัจจุบัน มีการเรียนการสอนใน 3 หลักสูตรสำคัญ ได้แก่ หลักสูตรนักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติ (นสช.), หลักสูตรนักบริหารระดับสูงเพื่อการสร้างชาติภาคตะวันออก EEC (นสช.EEC) และหลักสูตรผู้นำการประกอบการ WELLNESS เพื่อการสร้างชาติ (นสช.WELLNESS) ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนรวมแล้ว 22 รุ่น มีศิษย์เก่ารวมแล้วกว่า 2,700 คน

นักศึกษาในแต่ละหลักสูตรประกอบด้วยผู้บริหารจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐกิจ ธุรกิจ และประชากิจ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น อดีตนายกรัฐมนตรี, ประธานสภาผู้แทนราษฎร, ประธานวุฒิสภา, รองนายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ, ปลัดกระทรวง, อธิบดี, ผู้ว่าราชการจังหวัด, วุฒิสมาชิก, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด, รองผู้บัญชาการทหารบก, รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ, รองประธานศาลอุทธรณ์, รองประธานกรรมการสภาพัฒนาการคลังแห่งประเทศไทย, อธิการบดีมหาวิทยาลัยหลายแห่ง, รองอธิบดีจากหลายกระทรวง, ประธานสภาคณาจารย์จากหลากหลายมหาวิทยาลัย, ประธานกรรมการบริหาร, ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร, ประธานบริหาร, กรรมการผู้จัดการ จาก บริษัทมหาชนมากกว่า 70 แห่ง ผู้บริหารจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ, กองทัพบก, สถาบันการเงิน, รัฐวิสาหกิจ, สื่อมวลชน, ดารา นักร้อง นักแสดง และผู้บริหารจากองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำศาสนาต่าง ๆ ฯลฯ

สนใจข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของสถาบันฯ หรือเอกสารวิชาการ Cap-Corner
Stone Project โปรดติดต่อ
โทร 02 711 7474 หรือ 09 7050 8791 Email: info@nbi.in.th



